

Försvarspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till det nuvarande försvarspolitiska inriktningsbeslutet samt pågående utredningar och arbeten.

I betänkandet behandlar utskottet motioner från allmänna motionstiden. Motionsförslagen rör bl.a. försvarspolitisk inriktning, försvarets förmåga, internationella samarbeten, materielförsörjning och försvarsindustrifrågor.

I betänkandet finns 19 reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Cirka 60 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2014/15, 2015/16 och 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Bakgrund	6
Utskottets överväganden.....	9
Försvarspolitisk inriktning.....	9
Försvarets förmåga	12
Cyberförmåga och doktrin.....	17
Psykologiskt försvar	20
Nordiskt samarbete.....	22
Försvarssamarbete med Finland	25
Internationella samarbeten.....	26
Försvarslogistik	29
Materielförsörjning och försvarsindustrifrågor	31
Reservationer	36
1. Försvarspolitisk inriktning, punkt 1 (M).....	36
2. Försvarspolitisk inriktning, punkt 1 (L).....	37
3. Försvarspolitisk inriktning, punkt 1 (KD)	37
4. Perspektivstudiens utformning, punkt 2 (M, C, L, KD)	38
5. Försvarets förmåga, punkt 3 (M).....	39
6. Försvarets förmåga, punkt 3 (KD).....	40
7. Cyberförmåga och doktrin, punkt 4 (M).....	41
8. Cyberförmåga och doktrin, punkt 4 (SD)	42
9. Psykologiskt försvar, punkt 5 (SD, V).....	42
10. Nordiskt samarbete, punkt 6 (SD)	43
11. Försvarssamarbete med Finland, punkt 7 (M).....	44
12. Försvarssamarbete med Finland, punkt 7 (SD).....	44
13. Internationella samarbeten, punkt 8 (M).....	45
14. Internationella samarbeten, punkt 8 (SD)	45
15. Europeiska försvarsbyrån, punkt 9 (SD, V).....	46
16. Försvarslogistik, punkt 10 (SD).....	46
17. Försvarslogistik, punkt 10 (KD).....	47
18. Materielförsörjning och försvarsindustrifrågor, punkt 11 (M)	48
19. Materielförsörjning och försvarsindustrifrågor, punkt 11 (SD).....	48
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	50
Motion från allmänna motionstiden 2014/15	50
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	50
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	52

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Försvarspolitisk inriktning

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2250 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 3,

2015/16:2824 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1,

2016/17:1084 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 1 och 7,

2016/17:2497 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 12,

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:3207 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 4 och

2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 7 och 8.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (L)

Reservation 3 (KD)

2. Perspektivstudiens utformning

Riksdagen avslår motion

2016/17:1504 av Göran Pettersson (M).

Reservation 4 (M, C, L, KD)

3. Försvarets förmåga

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 5, 6 och 24,

2016/17:797 av Jenny Petersson m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:2497 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 8, 9, 18, 19 och 37,

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 5, 6 och 17,

2016/17:3207 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 3 och

2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 10.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (KD)

4. Cyberförmåga och doktrin

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 6,

2016/17:2871 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 13,

2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 76 och

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3 och 4.

Reservation 7 (M)

Reservation 8 (SD)

5. Psykologiskt försvar

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:159 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 34 och

2016/17:2783 av Annika Lillemets m.fl. (MP).

Reservation 9 (SD, V)

6. Nordiskt samarbete

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3125 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2,

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 15, 18 och 42,

2016/17:2871 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2 och

2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 18, 19 och 25.

Reservation 10 (SD)

7. Försvarssamarbete med Finland

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1128 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkande 3 och

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 20.

Reservation 11 (M)

Reservation 12 (SD)

8. Internationella samarbeten

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 16 och

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 18.

Reservation 13 (M)

Reservation 14 (SD)

9. Europeiska försvarsbyrån

Riksdagen avslår motion

2016/17:159 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 27.

Reservation 15 (SD, V)

10. Försvarslogistik

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2824 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 13,

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 38 och 57,

2016/17:2497 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 7 och 38 samt

2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 27 och 46.

Reservation 16 (SD)

Reservation 17 (KD)

11. Materieförsörjning och försvarsindustrifrågor

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 16,

2015/16:3125 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 8,
2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 13, 40 och 41,
2016/17:2871 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 8,
2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 17, 26 och 31
samt
2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 22 och 23.

Reservation 18 (M)

Reservation 19 (SD)

Stockholm den 15 december 2016

På försvarsutskottets vägnar

Allan Widman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Allan Widman (L), Åsa Lindestam (S), Peter Jeppsson (S), Lena Asplund (M), Alexandra Völker (S), Mikael Jansson (SD), Jan R Andersson (M), Kent Härstedt (S), Daniel Bäckström (C), Anders Schröder (MP), Lotta Olsson (M), Paula Holmqvist (S), Roger Richtoff (SD), Stig Henriksson (V), Mikael Oscarsson (KD), Mattias Ottosson (S) och Dag Klackenbergh (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 17 motioner (63 yrkanden) från de allmänna motionstiderna 2014/15, 2015/16 och 2016/17. Motionerna behandlar frågor om bl.a. försvarspolitisk inriktning, försvarets förmåga, internationella samarbeten samt materielförsörjning och försvarslogistik.

Vid sammanträdet den 27 september fick utskottet information av representanter från Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap om dessa myndigheters gemensamma grunder (grundsyn) för en sammanhängande planering för totalförsvaret. Vid sammanträdet den 18 oktober hämtade utskottet in information om rapporten Förutsättningar enligt regeringsformen för fördjupat försvarssamarbete (SOU 2016:64). Redovisningen lämnades av utredaren. Utskottet fick vid sammanträdet den 29 november en redovisning om Försvarets radioanstalts verksamhet, av bl.a. myndighetens generaldirektör. Representanter från Riksrevisionen informerade utskottet om Riksrevisionens rapport Informationssäkerhet på nio myndigheter (RiR 2016:8) vid sammanträdet den 8 december.

Bakgrund

I slutet av 1990-talet beslutade regeringen att den parlamentariskt sammansatta försvarsberedningen skulle fortsätta att svara för samråd mellan regeringen och riksdagspartierna om den långsiktiga inriktningen av försvars- och säkerhetspolitiken. Försvarsberedningen ska följa den säkerhetspolitiska utvecklingen i omvärlden och inför regeringens förslag till riksdagen i viktigare långsiktiga försvars- och säkerhetspolitiska frågor redovisa sin syn på dessa.

Till grund för försvarets nuvarande inriktning och Försvarmaktens nuvarande organisation ligger riksdagens beslut den 16 juni 2015 Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020 (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251). Därmed fastställdes, i enlighet med regeringens förslag, målen för det militära och det civila försvaret samt inriktningen för krigsförband i Försvarmaktsorganisation 2016. Utskottet anförde i betänkandet Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020 (2014/15:FöU11) att det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden 2016 t.o.m. 2020 är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret. Utskottet delade även regeringens bedömning när det gäller principerna för materielförsörjningen och att stridsflygsförmågan och undervattensförmågan är tydliga exempel på förmågor av väsentligt

säkerhetsintresse för Sverige. Utskottet såg därtill positivt på regeringens aviseringar av utredningar inom materielförsörjningen och logistikområdet.

Utskottet lämnade över avsnitt 4 Säkerhetspolitiken från regeringens proposition till ett sammansatt utrikes- och försvarsutskott (bet. 2014/15:UFöU5). Utskottet anförde att den svenska solidaritetsförklaringen som riksdagen antog 2009 (prop. 2008/09:140, ytr. 2008/09:UU4y, bet. 2008/09:FöU10) har en bred omfattning och att den inkluderar olika former av katastrofer och olika former av angrepp, dvs. inte enbart militärt väpnade angrepp. Därtill anförde utskottet att i den nordiska solidaritetsförklaringen från 2011 lyfts cyberattacker, terrorism och katastrofer orsakade av människor särskilt fram. I betänkandet framhöll det sammansatta utskottet att det liksom regeringen anser att hot mot freden och vår säkerhet bäst avvärjs i gemenskap och i samverkan med andra länder. Sveriges säkerhets- och försvarspolitiska samarbeten kompletterar varandra och stärker säkerheten i vår del av världen. Regeringen och riksdagen har därför verkat för att Sveriges säkerhet byggs solidariskt med andra. Utskottet välkomnade regeringens aviseringar av utredningar på området. Därtill ansåg utskottet liksom regeringen att Sverige bör fortsätta det aktiva engagemanget och deltagandet i internationella insatser, civila och militära, inom ramen för FN, EU, Nato och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Sammantaget instämde utskottet i regeringens bedömning och ställningstaganden i fråga om säkerhetspolitiken.

Regeringen har efter försvarsinriktningsbeslutet tillsatt ett flertal utredningar; bl.a. gav regeringen den 12 november 2015 en särskild utredare i uppdrag att analysera förutsättningarna enligt regeringsformen för försvarssamarbeten (dir. 2015:111). I september 2016 överlämnade utredaren betänkandet Förutsättningar enligt regeringsformen för fördjupat försvarssamarbete (SOU 2016:64) till regeringen. Utredaren konstaterar bl.a. att regeringsformen inte innehåller några bestämmelser som specifikt tar sikte på om det finns förutsättningar för ett fördjupat internationellt försvarssamarbete som sådant. Regeringsformen bedöms inte lägga några hinder i vägen för försvarssamarbeten så länge de konstitutionella regler som har relevans för frågan iakttas vid beslutsfattandet. Utredaren menar att regleringen i regeringsformen kräver att frågor om kompetensfördelningen mellan riksdagen och regeringen vid ingåendet av internationella avtal, om behovet av överlåtelse av beslutanderätt och om författningsstöd m.m. övervägs och iakttas i varje enskilt fall. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Vidare beslutade regeringen den 20 augusti 2015 att tillsätta en statlig offentlig utredning om Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten (dir. 2015:88). Betänkandet Säkerhet i ny tid (SOU 2016:57) överlämnades till regeringen den 31 augusti 2016. I betänkandet konstateras bl.a. att det politiska intresset för nordiskt samarbete har ökat de senaste åren. Utredaren gör bedömningen att de nordiska ländernas geografiska förutsättningar och intresseinriktningar är likartade men inte identiska. Trots vissa begränsningar menar utredaren att det finns en potential i det nordiska militära samarbetet. Dess sammantagna effekt för Sverige,

liksom för de övriga nordiska länderna, förblir dock komplementär enligt utredarens bedömning. Det är enligt utredaren därför centralt att dess vardagliga utformning skapar mervärde och är fullt kompatibel med Sveriges engagemang i andra bi- och multilaterala forum. Regeringen beslutade därtill den 25 juni 2015 att tillsätta en utredning (dir. 2015:71) med uppgiften att se över materiel- och logistikförsörjningen till Försvarsmakten. Utredaren ska bl.a. föreslå hur den samlade materiel- och logistikförsörjningen bör utformas utifrån kravet på ökad operativ förmåga i krigsförbanden och kravet på att logistiktjänsterna organiseras för detta. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2016.

Utskottets överväganden

Försvarspolitisk inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förändrad säkerhets- och Försvarspolitisk inriktning, ett sammankallande av försvarsberedningen samt specificering av underlag till kommande försvarsberedning. Även ett motionsyrkande om krisberedskap avslås.

Jämför reservationerna 1 (M), 2 (L), 3 (KD) och 4 (M, C, L, KD)

Motionerna

I motionerna 2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (yrkande 7) och 2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) (yrkande 1) anförs att Försvarsberedningen bör ges ett nytt, modernt och bredare uppdrag som tar ett helhetsgrepp på alla de säkerhetsutmaningar som Sverige står inför. Anna Kinberg Batra m.fl. anser att uppdraget ska ta hänsyn till den kombination av både militära och civila hot och risker som Sverige står inför. Hans Wallmark m.fl. menar att försvarsförmågan måste stärkas och samarbetet med andra likasinnade stater öka för att möta gemensamma utmaningar. Samtliga motionärer anser att Försvarsberedningen omgående bör få i uppdrag att börja förbereda nästa försvarsbeslut. Därtill framhåller Anna Kinberg Batra m.fl. i motionen ovan att Krister Bringéus utredning om Sveriges internationella försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten är en viktig pusselbit i det fortsatta arbetet med att utveckla en färdplan för ett svenskt Natomedlemskap och att den bidrar med ökad kunskap och fördjupning. Motionärerna anser att utredningen är ett viktigt underlag i den kommande försvarsberedningen och att den bör ligga till grund för beredningens fortsatta arbete (yttrande 8).

I motion 2016/17:1504 av Göran Pettersson (M) framhåller motionären att det säkerhetspolitiska läget i världen och i vårt närområde har försämrats efter Rysslands illegala annektering av Krim 2014 och Rysslands aggressiva agerande i östra Ukraina. Detta har enligt motionären åter aktualiserat debatten om ett svenskt Natomedlemskap. Enligt motionären finns det anledning att från ett myndighetsperspektiv belysa vilka konsekvenser en svensk anslutning till Nato skulle få för Försvarsmaktens utformning för att uppnå de försvarspolitiska målsättningar som regeringen och riksdagen fastställt. Motionären anför att Försvarsmakten bör få i uppdrag att inom ramen för nästkommande perspektivstudier redovisa konsekvenserna för Försvarsmakten av en svensk Natoanslutning.

I motion 2016/17:1084 av Jan Björklund m.fl. (L) anför motionärerna att ett nytt försvarsbeslut ska fattas omgående (yrkande 1). Motionärerna framhåller att sedan 2015 har risken för att det uppstår en konflikt i Östersjön ökat. De menar att det redan från början stod klart att de medel som regeringen 2015 anslog för att stärka svensk försvarsförmåga långt ifrån var tillräckliga för att Sverige ska kunna leva upp till de krav som fred och säkerhet i vår tid ställer. De anför även att inriktningsbeslutets försvarsekonomi har havererat. Vidare hävdar motionärerna att det redan när försvarsbeslutet togs stod klart att den snabba upprustningen av Rysslands krigsmakt och tonläget mot de nordiska och baltiska länderna innebar en hotbild mot Sverige. Sedan dess har den ryska militära aktiviteten i Östersjön ökat. Bland annat framhåller motionärerna att vårt land, liksom våra nordiska grannländer, utsatts för upprepade ryska kränkningar i luften och till sjöss. Mot denna bakgrund anser motionärerna att 2015 års försvarsbeslut är otillräckligt för att tillfredsställa Sveriges försvarsbehov och att rikets säkerhet kräver att ett nytt beslut fattas omgående. I motionen anför även att krisberedskapen bör beaktas (yrkande 7).

I motion 2015/16:2824 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) beskriver motionärerna sin syn på den säkerhetspolitiska inriktningen (yrkande 1). Motionärerna menar att det nu är dags att presentera nästa steg i den säkerhetspolitiska utvecklingen. I detta steg är det önskvärt att försvaret har kapacitet som säkerställer ett fullgott försvar av svenskt territorium. Motionärerna anför att både flyg- och marinstridskrafterna behöver förstärkas. De ser även att nya hot framträder som måste hanteras. Bland annat krävs det att Sverige återupptar totalförsvarsplaneringen och utvecklar myndigheternas förmåga att prioritera och fördela resurser vid höjd beredskap. Samma motionärer beskriver i motion 2016/17:2497 försvarsöverenskommelsen som ett viktigt första steg för ett starkare försvar som ändamålsenligt kan försvara Sveriges gränser. De framhåller emellertid att verkligheten har kommit i kapp den för ett år sedan så nödvändiga propositionen. Motionärerna anser därför att försvarsberedningen skyndsamt bör sammankallas (yrkande 12). Vidare anför motionärerna i motionerna 2016/17:3207 yrkande 4 och 2015/16:2250 yrkande 3 att försvaret och den försvarspolitiska inriktningen bör utvecklas i enlighet med vad motionärerna anför i sina motioner.

Bakgrund och tidigare behandling

I slutet av 1990-talet beslutade regeringen att den parlamentariskt sammansatta försvarsberedningen ska fortsätta att svara för samråd mellan regeringen och riksdagspartierna om den långsiktiga inriktningen av försvars- och säkerhetspolitiken. Försvarsberedningen ska följa den säkerhetspolitiska utvecklingen i omvärlden och inför regeringens förslag till riksdagen i viktigare långsiktiga försvars- och säkerhetspolitiska frågor redovisa sin syn på dessa.

Den 12 juli 2012 fattade regeringen beslut om anvisningar till Försvarsberedningen. Beredningen anvisades att analysera viktigare förändringar i den internationella utvecklingen såväl globalt som i relevanta regioner. Försvarsberedningen skulle redovisa sin bedömning av den säkerhetspolitiska utvecklingen och sammanhängande konsekvenser för svensk försvars- och säkerhetspolitik (Fö2012/1384/FÖBER). Försvarsberedningen lämnade den 1 juni 2013 rapporten Vägval i en globaliserad värld (Ds 2013:33) till regeringen. Regeringen fattade därefter beslut om anvisningar för beredningens fortsatta arbete (Fö2013/1390/SSP). Beredningen skulle analysera det svenska försvaret och lämna förslag för perioden efter 2015 med utgångspunkt i rapporten Vägval i en globaliserad värld. Den 15 maj 2014 lämnade beredningen rapporten Försvaret av Sverige – Starkare försvar för en osäker tid (Ds 2014:20).

Med utgångspunkt i bl.a. Försvarsberedningens rapporter lämnade regeringen i propositionen Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020 (prop. 2014/15:109) förslag på en ny inriktning för krigsförband i Försvarsmaktens organisation fr.o.m. 2016. Regeringen anförde i propositionen att det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden 2016 t.o.m. 2020 är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret. I propositionen anges att Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna står bakom den politiska överenskommelsen om försvarets inriktning 2016 t.o.m. 2020.

Riksdagen beslutade den 16 juni 2015 om försvarets inriktning. Riksdagen fastställde målen för det militära och det civila försvaret samt inriktningen för krigsförband i Försvarsmaksorganisation 2016, i enlighet med regeringens förslag.

Försvarsministern beskrev i en interpellationsdebatt den 27 juni 2016 (ip. 2015/16:698) om strategin mot säkerhetsrisker sin syn på ett återupptaget arbete inom Försvarsberedningen. Försvarsministern anförde att arbetet nu pågår med att genomföra det försvarsbeslut som riksdagen fattade i juni 2015 och att arbetet följs av försvarsgruppen, med de fem partier i riksdagen som står bakom överenskommelsen. Försvarsgruppen är enligt försvarsministern ett lämpligt forum för att följa upp och vårda beslutets genomförande. Resultatet av genomförandet är enligt ministern ett viktigt ingångsvärde till nästa försvarsberedning och kommande försvarsbeslut. Försvarsministern ansåg att frågan om att sammankalla Försvarsberedningen är för tidigt väckt. Under debatten påminde försvarsministern även om att han tidigare klargjort att han under slutet av 2016 avser att bjuda in till en överläggning, som en förberedelse, inför en kommande försvarsberedning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill återigen framhålla att det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden 2016 t.o.m. 2020 är att den operativa förmågan i

krigsförbanden ökar och att den samlade förmågan i totalförsvaret säkerställs. Försvarsekonomin har stärkts, och medel kommer successivt att tillföras verksamheten under perioden fram t.o.m. 2020.

Utskottet anser att försvarsinriktningen innebär en viktig ambitionshöjning för det svenska försvaret. Utskottet vill därför betona vikten av att utpekade åtgärder genomförs och att de även följs upp. Frågor om eventuella förändringar av ambitionsnivån eller prioriteringar i säkerhets- och försvarspolitiken hanteras enligt utskottet lämpligen av nästa försvarsberedning när den sammankallas.

Utskottet noterar att regeringen den 12 maj 1999 beslutade att den parlamentariskt sammansatta försvarsberedningen ska fortsätta att svara för samråd mellan regeringen och riksdagspartierna om den långsiktiga inriktningen av försvars- och säkerhetspolitiken. Försvarsberedningen fick även i uppgift att följa den säkerhetspolitiska utvecklingen i omvärlden och att inför regeringens förslag till riksdagen i viktigare långsiktiga försvars- och säkerhetspolitiska frågor redovisa sin syn på dessa. Utskottet noterar även att dåvarande försvarsminister Karin Enström hade regeringens bemyndigande att efter hand lämna närmare anvisningar för Försvarsberedningens arbete. Mot bakgrund av att försvarsbeslutets genomförande, som innebär ett trenderbrott i synen på försvarets betydelse för vårt närområde, precis påbörjats och att försvarsministern aviserat att han inom närtid ämnar bjuda in till en överläggning som förberedelse inför en kommande försvarsberedning anser utskottet inte att det finns anledning att föregripa regeringens initiativ i frågan. Utskottet anser att ordningen där försvarsministern sammankallar och fattar beslut om närmare anvisningar till Försvarsberedningen fortfarande fungerar väl. Utskottet finner inte någon anledning att så som anförs i några av motionerna definiera beredningens uppdrag eller specificera vilka utredningar och faktaunderlag som bör ligga till grund för beredningens arbete på ett mer detaljerat sätt. Inte heller finner utskottet några skäl att vidta åtgärder till följd av motionsyrkandet om krisberedskapen. Samtliga motionsyrkanden bör därför avstyrkas.

Försvarets förmåga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om försvarets förmåga.
Jämför reservationerna 5 (M) och 6 (KD).

Motionerna

I motionerna 2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 10 och 2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 6 anförs behovet av att skapa ett modernt totalförsvaret för att också kunna möta de nya hot den moderna krigföringen innebär. För att skapa denna förmåga måste flera delar

av försvaret dels stärkas, dels samverka bättre med varandra. För att Försvarmakten ska kunna agera med full effekt krävs det enligt motionärerna att såväl det militära som det civila försvaret interagerar inom ramen för det som kallas totalförsvaret. Hans Wallmark m.fl. ser även positivt på att planeringen för totalförsvaret återupptas och lyfter i texten fram vissa betydelsefulla områden för ett utvecklat totalförsvaret, bl.a. organisering, samverkan och regelverk.

I motionerna 2015/16:2172 yrkande 24 och 2016/17:3204 yrkande 17 av Hans Wallmark m.fl. (M) samt 2016/17:797 av Jenny Petersson m.fl. (M) yrkande 1 anför motionärerna att Försvarmaktens förmåga att hålla luftrum och sjövägar öppna för handelstrafik bör prioriteras. Hans Wallmark m.fl. framhåller bl.a. vikten av att se över hur Försvarmakten kan bidra till en ökad flödessäkerhet, såväl i Sveriges närområde som internationellt. Motionärerna beskriver ett samhälle som till stor del är beroende av ett ständigt flöde av varor för att hålla igång samhällets funktionalitet. Som ett resultat blir samhället enligt motionärerna sårbart för eventuella störningar i det flödet. Hans Wallmark m.fl. anför i motion 2015/16:2172 även att det nationella samarbetet för att möta asymmetriska hot och angrepp bör förstärkas (yrkande 5). Användandet av specialförband har enligt motionärerna ökat på senare år och därmed även behovet av att kunna möta dessa. Motionärerna förordar ett intimt kompetens- och erfarenhetsutbyte mellan specialförbanden och Nationella insatsstyrkan också i samband med skarpa insatser (yrkande 6). De menar att maximal förmåga därmed kan uppnås trots att polisens och Försvarmaktens uppgifter är tydligt avgränsade. Det sistnämnda yrkandet förekommer även i motion 2016/17:3204 yrkande 5 av Hans Wallmark m.fl. (M).

I motion 2016/17:2497 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) lyfter motionärerna fram frågor om operativ förmåga. Motionärerna menar att stora delar av landet saknar, och under lång tid framöver kommer att sakna, militär närvaro. De anser att chefers och stabers förmåga att leda förband och annan verksamhet är kraftigt urholkad och inte kommer att kunna återtas om inte övningsverksamheten intensifieras kraftigt (yrkande 8). Motionärerna anför även att det finns brister i förmågan att ta emot internationell hjälp vid en kris. De uppmärksammar brister i exempelvis organisation och infrastruktur. Motionärerna anser därför att förmågan att ta emot internationell hjälp vid en kris behöver ses över (yrkande 9). Vidare förespråkar motionärerna praktiska övningar där olika myndigheter får tillfälle att lära sig om Försvarmaktens olika förmågor. Försvarmaktens fyra regionala staber bör ges i uppgift att initiera en ökad övningsverksamhet där kvalificerade militära resurser ställs till andra myndigheters förfogande (yrkande 18). Motionärerna vill därtill se över möjligheten att öka arméns anfallsförmåga (yrkande 19). Bland annat lyfter de fram betydelsen av att tidigt kunna möta en angripare. Motionärerna framhåller även vikten av att förmåga byggs upp inom området rymdsäkerhet (yrkande 37). De anser att Sverige bör vara en av de nationer som framhåller att rymden ska fortsätta att vara ett område som inte militariserar.

Motionärerna ser positivt på rymdutredningens förslag och anför därtill att en rymdstrategi, utöver de redan utpekade områdena, bör ha säkerhet som ett av de övergripande målen. Samma motionärer har i motion 2016/17:3207 påpekat vikten av att totalförsvarets samtliga bitar fungerar vid ett skymningsläge (yrkande 3).

Bakgrund och tidigare behandling

Regeringen bedömde i den försvarspolitiska inriktningspropositionen att Försvarsmakten bör bidra till målen för vår säkerhet och målet för det militära försvaret genom att enskilt och tillsammans med andra myndigheter, länder och organisationer lösa följande uppgifter:

- upprätthålla tillgänglighet i fred samt beredskap för intagande av höjd beredskap för att kunna förebygga och hantera konflikter och krig, skydda Sveriges handlingsfrihet inför politisk, militär eller annan påtryckning och, om det krävs, försvara Sverige mot incidenter och väpnat angrepp
- främja vår säkerhet genom deltagande i operationer på vårt eget territorium, i närområdet och utanför närområdet
- upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet och i enlighet med internationell rätt värna suveräna rättigheter och nationella intressen i områden utanför detta
- med befintlig förmåga och resurser bistå det övriga samhället och andra myndigheter vid behov.

Utskottet godkände regeringens förslag om att de krav på Försvarsmaktens operativa förmåga som riksdagen tidigare beslutat om skulle upphöra att gälla. Samtidigt ställde sig utskottet bakom vad regeringen anförde i propositionen om Försvarsmaktens operativa förmåga. Utskottet delade regeringens bedömning att det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret. Utskottet lade även stor vikt vid väl avvägda prioriteringar som tar hänsyn till den samlade operativa effekten och förmågan att möta ett väpnat angrepp. Utskottet avstyrkte samtliga motionsyrkanden om förändrad ambitionsnivå för Försvarsmakten. Vidare delade utskottet regeringens bedömning att planeringen för det civila försvaret bör återupptas och genomföras med utgångspunkt i en helhetssyn där hotskalan omfattar såväl fredstida krissituationer som höjd beredskap. Riksdagen biföll regeringens förslag till mål för det civila försvaret. Utskottet instämde i vad regeringen anförde om det civila försvaret och menade att förmågan att samutnyttja militära och civila resurser bör öka. Mot bakgrund av att regeringen aviserat en återupptagen planering av det civila försvaret ville utskottet inte föregripa detta arbete utan avstyrkte samtliga motionsyrkanden om det civila försvaret och dess mål.

Regeringen gav sedan den 10 december 2015 Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i uppdrag att lämna

förslag till gemensamma grunder (grundsyn) för en sammanhängande planering för totalförsvaret (Fö2015/0916/MFI). Uppdraget återredovisades den 6 juni 2016. I rapporten presenteras bl.a. en övergripande målbild för totalförsvaret och vilka gemensamma åtgärder som krävs för att nå denna. Frågan bereds för närvarande inom Regeringskansliet. I samma beslut gav regeringen de två myndigheterna i uppdrag att redovisa en samlad bedömning av Försvarmaktens behov av stöd från bevakningsansvariga myndigheter inför och under höjd beredskap samt bevakningsansvariga myndigheters möjligheter att tillhandahålla sådant stöd inom ramen för det civila försvaret. Uppdraget ska redovisas senast den 10 juni 2017.

I budgetpropositionen för 2017 redovisar regeringen att beslut fattades under 2015 om planeringsanvisningar för det civila försvaret. Regeringen skriver i propositionen att med anledning av ett förändrat omvärldsläge och en ökad osäkerhet i närområdet är arbetet med att skapa en modern och sammanhållen totalförvarsplanering prioriterat. Regeringen redovisar att planeringen för totalförsvaret har återupptagits och ska genomföras utifrån de anvisningar regeringen har beslutat. Det är enligt regeringen angeläget att den påbörjade planeringen samordnas mellan det civila och det militära försvaret, liksom att kunskapen om det civila försvaret ökar och att beredskapsåtgärder som behöver vidtas i samverkan med berörda aktörer identifieras. Regeringen har för avsikt att återkomma till riksdagen i frågan om den fortsatta utvecklingen av totalförvarsplaneringen. Därtill redovisar regeringen att en ramöverenskommelse slutits mellan Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Försvarmakten om Försvarmaktens stöd till polisen vid terroristbekämpning. Regeringen ser överenskommelsen som ett viktigt steg i ett ökat samarbete för att möta hotet från terrorism. Sammantaget bedömer regeringen att Försvarmakten har kunnat erbjuda stöd till civil verksamhet under 2015. Vidare anför regeringen i budgetpropositionen att inriktningen är att svenskt sjöterritorium och luftrum kontinuerligt ska övervakas och incidentberedskapen ska upprätthållas. Regeringen framför även att förberedelser för ikraftträdandet av Sveriges samförståndsavtal med Nato om världsstödet har vidtagits och att det under 2015 etablerades ett särskilt samarbetsformat mellan Sverige och Nato för det civila beredskapsarbetet. Därtill redovisar regeringen att Försvarmaktens övningsverksamhet ökade under 2015. Inom området rymd tog regeringen den 2 september 2015 emot betänkandet En rymdstrategi för nytta och tillväxt (SOU 2015:75). Utredarens uppdrag var att föreslå en sammanhållen nationell rymdstrategi för svensk rymdverksamhet (dir. 2014:57). Regeringen anför att syftet med utredningen är att inom den befintliga ekonomiska ramen utveckla möjligheterna till att använda rymdverksamheten som en strategisk tillgång för att möta samhällets behov och stärka den svenska industrins konkurrenskraft. Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Den 1 april 2016 fastställdes Försvarmaktens militärstrategiska doktrin (FM2016-7616:1). Doktrinen bestämmer inriktningen för hur militära maktmedel ska användas för att uppnå de säkerhetspolitiska målsättningar som

regeringen och riksdagen beslutar. I doktrinen står bl.a. att vid väpnat angrepp (krig) ska Försvarsmakten sträva efter balans mellan offensivt och defensivt agerande för att säkerställa tillräcklig uthållighet. I doktrinen framhålls att striden även ska kunna föras enskilt under lång tid för att bibehålla handlingsfrihet och kunna övergå till gemensamma operationer tillsammans med andra stater och organisationer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet beredde frågor om Försvarsmaktens operativa förmåga i samband med behandlingen av propositionen Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020 (prop. 2014/15:109). Utskottet ställde sig bakom det som regeringen anförde om att Försvarsmaktens operativa förmåga bör utgå från målen för det militära försvaret samt krav på tillgänglighet i fredstid och beredskap för intagande av höjd beredskap. Utskottet betonade även vikten av väl avvägda prioriteringar som tar hänsyn till den samlade operativa värderingen och förmågan att möta ett väpnat angrepp. Utskottet ser i nuläget inga skäl till att komplettera eller förändra prioriteringarna i den nu gällande försvarspolitiska inriktningen.

Utskottet kan även konstatera att regeringen i budgetpropositionen för 2017 redovisat en ökad övningsverksamhet som bidrar till att vidareutveckla det militära försvaret. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionen 2016/17:2497 yrkande 8 som berör Försvarsmaktens operativa förmåga.

Det mål för det militära försvaret som riksdagen fattat beslut om är att försvara Sverige och främja vår säkerhet, och utskottet bedömer inte att en ökad anfallsförmåga för armén bidrar till detta mål. Utskottet ser ingen anledning att ifrågasätta avvägningarna i den militärstrategiska doktrinen om en balans mellan offensivt och defensivt agerande som Försvarsmakten fastställt. Därmed avstyrks motion 2016/17:2497 yrkande 19 om att öka arméns anfallsförmåga.

Sveriges förmåga att ta emot internationell hjälp vid en kris stärks genom regeringens förberedelser för ikraftträdandet av Sveriges samförståndsavtal om världlandsstöd med Nato. Utskottet välkomnar det arbetet och ser inga skäl till att tillstyrka motion 2016/17:2497 yrkande 18 om att se över den förmågan ytterligare.

När det gäller Försvarsmaktens förmåga att hålla luftrum och sjövägar öppna för handelstrafik konstaterar utskottet att det redan i dag ingår i myndighetens uppgift att upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet, varför motionerna 2015/16:2172 yrkande 24, 2016/17:797 yrkande 1 och 2016/17:3204 yrkande 17 avstyrks av utskottet.

När det gäller motionerna som berör totalförsvaret och det civila försvaret välkomnar utskottet att samarbetet mellan Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Försvarsmakten i fråga om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terroristbekämpning har förtydligats genom en ramöverenskommelse. Utskottet ser positivt på att Försvarsmaktens

samverkan med det civila samhället utvecklas men står fast vid tidigare bedömning att samverkan inte får bli dimensionerande för Försvarsmakten, med undantag för stödet till polisen med helikoptertransporter. Vidare anser utskottet, liksom regeringen, att det är angeläget att den påbörjade totalförsvarsplaneringen samordnas mellan det civila och det militära försvaret, liksom att kunskapen om det civila försvaret ökar och att beredskapsåtgärder som behöver vidtas i samverkan med berörda aktörer identifieras. Utskottet utgår från att regeringen redovisar utvecklingen av ett sammanhängande totalförsvar samt eventuell övningsverksamhet inom detta område. Utskottet ser ingen anledning att föregripa det arbete som regeringen har initierat när det gäller totalförsvarsplaneringen eller att komplettera det arbete som bedrivs i fråga om det civila försvaret. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2015/16:2172 yrkandena 5 och 6, 2016/17:3204 yrkandena 5 och 6, 2016/17:3207 yrkande 3, 2016/17:3382 yrkande 10 samt 2016/17:2497 yrkande 18 som berör totalförsvaret och civilt försvar.

När det gäller motionsyrkandet om rymdsäkerhet anser utskottet att det inte finns skäl att föregripa beredningen av rymdutredningens förslag. Motion 2016/17:2497 yrkande 37 avstyrks därmed.

Cyberförmåga och doktrin

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om cyberförmåga och en svensk cyberdoktrin.

Jämför reservationerna 7 (M) och 8 (SD).

Motionerna

I motion 2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) framförs att en central aspekt av informationssamhället och den moderna krigföringen är ett lands förmåga såväl att försvara it-systemen som att kunna slå mot en eventuell motståndares. Motionärerna menar att Sverige måste ha ett trovärdigt cyberförsvar inklusive en aktiv cyberförmåga. Motionärerna anför att en aktiv cyberförmåga också kräver att det tas fram en svensk cyberdoktrin (yrkande 3). Utgångspunkten för en sådan doktrin ska, enligt motionärerna, vara att Sverige har en aktiv cyberförmåga men tydligt deklarerar att vi inte kommer att vara först med att använda den. I motionen yrkas att nationella strategier för cybersäkerhet kontinuerligt behöver tas fram och utvecklas (yrkande 4). Det är enligt motionärerna viktigt att strategierna utgår från tydliga analyser om vad som är skyddsvärt och fokuserar på kraftfulla insatser där de gör mest nytta. Även i motion 2015/16:2172 (yrkande 2) framhåller samma motionärer behovet av en svensk cyberdoktrin.

I motion 2016/17:2871 av Björn Söder m.fl. (SD) lyfter motionärerna fram informationsteknologins betydelse för såväl positiva som negativa ändamål. I motionen konstateras att spioneri och cyberattacker över nätet blivit vardag och att stormakterna satsar stora resurser inom cyberkrigföring, spionage och övervakning. Mot denna bakgrund föreslår därför motionärerna att Sverige skaffar sig ett aktivt informationsteknologiskt försvar, s.k. aktiv cyberförmåga (yrkande 13). Även i motionerna 2015/16:3218 yrkandena 6 och 2016/17:2899 yrkande 76 framhålls detta av Mikael Jansson m.fl. (SD).

Bakgrund och tidigare behandling

I betänkande 2014/15:FöU11 instämde utskottet i regeringens bedömning att grunden i en robust cyberförsvarsförmåga bör vara att kunna skydda samhällsviktiga funktioner och sådana system som är vitala för totalförsvaret mot antagonistiska it-angrepp från kvalificerade statliga eller statsstödda aktörer. Utskottet instämde även i att Sverige bör kunna genomföra aktiva operationer i cybermiljön. Utskottet delade regeringens bedömning att ett svenskt cyberförsvar kräver samordning och koordinering av kompetenser mellan olika myndigheter och samhällsfunktioner. Regeringens beslut om att myndigheter som har ett särskilt ansvar för krisberedskap och höjd beredskap ska redovisa sitt arbete med informationssäkerhet var enligt utskottet särskilt viktigt, men det ansågs också viktigt att MSB har fått i uppgift att genomföra en undersökning av hur kommunerna arbetar med informationssäkerhet. Utskottet ansåg inte att det fanns anledning att föregripa det pågående arbetet, varför motionsyrkandena om aktiv cyberförmåga samt yrkandet om konkreta och kostnadsberäknade förslag om hantering av exempelvis cyberhot avstyrktes.

Utskottet har även i betänkande 2014/15:FöU6 uttryckt att informations- och cybersäkerhetsfrågorna är av mycket stor vikt i dag och att Sverige måste se på detta ur ett strategiskt och långsiktigt perspektiv. Inte bara cyberhot ur militära perspektiv måste beaktas. Utskottet framförde att internationell samverkan, framför allt på nordisk och europeisk nivå, är en grundförutsättning för att öka informationssäkerheten i Sverige och för att skydda samhällsviktig verksamhet. Utskottet betonade att rättssäkerhet och den enskildes integritet måste säkerställas. Utskottet har även i betänkande 2014/15:FöU10 gjort bedömningen att den pågående beredningen av betänkanterna Informations- och cybersäkerhet i Sverige – Strategi och åtgärder för säker information i staten (SOU 2015:23) och En ny säkerhetsskyddslag (SOU 2015:25) kommer att bilda viktiga underlag i arbetet med informationssäkerhet.

I budgetpropositionen för 2017 redovisar regeringen att i linje med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet har ett arbete inletts med att analysera och utveckla förmågan att genomföra aktiva operationer i cybermiljön. Försvarsmakten har av regeringen fått uppdraget att, med stöd av Försvarets radioanstalt, analysera och redovisa hur förmågan att utföra aktiva operationer

i cybermiljön kan utvecklas. Regeringen mottog under 2015 betänkandet Informations- och cybersäkerhet i Sverige – Strategi och åtgärder för säker information i staten (SOU 2015:23). Som ett resultat av utredningen har regeringen beslutat att införa ett system för obligatorisk it-incidentrapportering för statliga myndigheter. Regeringen tog under 2015 även emot betänkandet En ny säkerhetsskyddslag (SOU 2015:25). Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Vidare konstaterar regeringen att EU-direktivet om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem, det s.k. NIS-direktivet, nyligen trätt i kraft. En särskild utredare har fått i uppdrag att bedöma hur direktivet ska genomföras i svensk rätt. Regeringen anser att det är av central betydelse att genomföra direktivet. Regeringen avser även att ta fram en nationell strategi som omhändertar olika perspektiv för att kunna identifiera och möta utmaningar mot samhällets informations- och cybersäkerhet.

Regeringen har för riksdagen i en skrivelse (skr. 2016/17:42) redogjort för sin syn på Riksrevisionens rapport Informationssäkerhet på nio myndigheter (RiR 2016:8). Regeringen instämmer i huvudsak i Riksrevisionens slutsats att arbetet med informationssäkerhet på de granskade myndigheterna ligger på en nivå som är märkbart under vad som är tillräckligt. I skrivelsen anförs att regeringen kommer att överväga hur den nationella strategin på området bör utformas för att hantera iakttagelserna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att cyberfrågorna är av stor vikt och att Sverige måste se dessa med ett strategiskt och långsiktigt perspektiv. Behovet av en svensk cyberförmåga har flera gånger behandlats av utskottet. Utskottet står fast vid tidigare bedömning att grunden i en robust cyberförsvarsförmåga bör vara att kunna skydda samhällsviktiga funktioner och sådana system som är vitala för totalförsvaret mot antagonistiska it-angrepp från kvalificerade statliga och statsunderstödda aktörer. Utskottet lägger fortfarande stor vikt vid att Sverige bör kunna genomföra aktiva operationer i cybermiljön och välkomnar därför att regeringen har gett Försvarmakten i uppdrag att med stöd av Försvarets radioanstalt analysera och redovisa hur förmågan att utföra aktiva operationer i cybermiljön kan utvecklas.

Med tanke på de brister som Riksrevisionen uppmärksammat i sin granskning av informationssäkerheten på nio myndigheter bedömer utskottet att det är av vikt att regeringen bereder dessa frågor skyndsamt. Utskottet ser positivt på regeringens avsikt att utforma en nationell strategi som på ett fullgott sätt möter hoten mot informationssäkerheten. Utskottet kan bl.a. konstatera att två betänkanden inom området ligger på regeringens bord och att det s.k. NIS-direktivet utreds när det gäller genomförandet i svensk rätt. Beredningen av betänkandena och genomförandet av direktivet anser utskottet

är av stor betydelse, och utskottet ser fram emot regeringens återsrapportering av resultatet framöver.

Utskottet delar motionärernas syn på behovet av ett aktivt cyberförsvar men bedömer samtidigt mot bakgrund av vad regeringen anfört om det pågående arbetet att det inte finns behov av ytterligare åtgärder på området. Samtliga motionsyrkanden bör därmed avstyrkas.

Psykologiskt försvar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Sveriges samarbete med Natos centrum för strategisk kommunikation (Stratcom).

Jämför reservation 9 (SD, V).

Motionerna

I motion 2016/17:159 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) anför motionärerna att Sverige bör avbryta de samarbeten som finns med Nato Stratcom och att regeringen bör avstå från att söka svenskt medlemskap i centret (yrkande 34). Motionärerna menar att det finns en uppsjö av exempel på falska rykten och desinformationskampanjer där Nato och dess allierade varit starkt drivande. Ett svenskt medlemskap gör enligt motionärerna att Sverige blir en aktiv part i Natos propagandaarbete och desinformationskampanjer.

I motion 2016/17:2783 av Annika Lillemets m.fl. (MP) anför att regeringen bör avbryta processen att gå in i Stratcom och i stället satsa på att stärka svensk forskning om psykologisk krigföring och insatser för att identifiera och motverka påverkanskampanjer, oavsett vem som bedriver dem. Motionärerna menar att desinformation och propaganda i så stor utsträckning som möjligt måste avslöjas och bemötas med fakta, oavsett vem avsändaren är. Det finns all anledning att stärka Sveriges förmåga att identifiera och motverka påverkanskampanjer. Av motionen framgår att det inom både Europeiska rådet och FN pågår arbete för att bemöta destabiliserande propaganda. Motionären framhåller att det vore mer logiskt och mer effektivt för Sverige att efter förmåga bidra till och stärka arbeten mot propaganda i sammanhang där vi redan är medlemmar.

Bakgrund och tidigare behandling

Utskottet har i betänkande 2014/15:FöU11 framfört behovet av ett psykologiskt försvar med syftet att så långt det är möjligt under störda förhållanden säkerställa ett öppet och demokratiskt samhälle med åsiktsfrihet och fria medier. Utskottet ansåg att samverkan mellan MSB och andra myndigheter och aktörer är nödvändig. Hela hotskalan – från fredstida förhållanden till höjd beredskap och krig – bör tas i beaktande i detta arbete.

Mot bakgrund av att regeringen i den försvarspolitiska inriktningspropositionen aviserat att planeringen för det civila försvaret bör återupptas och genomföras med utgångspunkt i en helhetssyn där hotskalan omfattar såväl fredstida krissituationer som höjd beredskap ville utskottet inte föregripa detta arbete och avstyrkte därför samtliga motionsyrkanden.

Utöver vad utskottet anförde konstaterade regeringen i inriktningspropositionen att påverkansoperationer mot Sverige redan pågår och att detta ställer krav på att Sverige, enskilt och tillsammans med andra, utvecklar förmågan att kunna identifiera och möta sådan verksamhet. Regeringen anförde även att Sverige bör vidmakthålla och fortsätta att utveckla en hög samarbetsnivå i internationell krishantering samt öka svensk närvaro i de av Natos militära och civila strukturer som är av relevans för Sverige.

MSB har sedan 2009 uppgifter som rör området psykologiskt försvar. Det gäller bl.a. att informera om totalförsvar och säkerhetspolitik, att stödja medie företagens beredskapsplanering och att fördela medel för att säkerställa distribution av etermedier vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Den 29 september 2016 fattade regeringen beslut (Ju2016/06352/SSK) om att bemyndiga MSB att ingå samarbetsavtal med Natos centrum för strategisk kommunikation. Regeringen har tidigare, i samband med uppdraget att förhandla fram ett samarbetsavtal, anført att samarbetet med centret gör det möjligt för regeringen att uppfylla regeringens försvars- och säkerhetspolitiska prioriteringar.

I budgetpropositionen för 2017 framhåller regeringen bl.a. att påverkansoperationer och cyberattacker är en del av den försämrade säkerhetspolitiska situation som Sverige måste förhålla sig till. Regeringen skriver att rysk militär aktivitet i Sveriges närområde fortsatt är utmanande och kombineras med anti-västlig retorik. Att identifiera och möta informationspåverkan är enligt regeringen en del av krisberedskapen i fredstid och det civila försvaret vid höjd beredskap. Regeringen anför även att i enlighet med ansvarsprincipen bör alla berörda aktörer ansvara för att identifiera och möta informationspåverkan inom sina respektive ansvarsområden.

Utskottets ställningstagande

Informationspåverkan med avsikt att hota de demokratiska värdena måste tas på stort allvar. Utskottet har tidigare anført att det finns behov av ett psykologiskt försvar med syftet att så långt det är möjligt under störda förhållanden säkerställa ett öppet och demokratiskt samhälle med åsiktsfrihet och fria medier. Den bedömningen kvarstår. Utskottet noterar att regeringen anført att påverkansoperationer redan pågår mot Sverige. Enligt utskottet bör det psykologiska försvaret kunna hantera hela hotskalan, från fredstida förhållanden till höjd beredskap och krig. För att detta ska fungera krävs god samverkan mellan MSB och andra myndigheter och aktörer. Utskottet delar

även regeringens bedömning i inriktningspropositionen att en förmåga att möta påverkansoperationer ställer krav på att Sverige samverkar med andra. Utskottet noterar även att regeringen verkar för att Sverige ska vidmakthålla och utveckla en hög samarbetsnivå i internationell krishantering samt arbetar för att öka svensk närvaro i de av Natos militära och civila strukturer som är av relevans för Sverige. Utskottet ser regeringens beslut att bemyndiga MSB att ingå samarbetsavtal med Natos centrum för strategisk kommunikation som ett naturligt steg i genomförandet av nuvarande försvarinriktning. Denna typ av internationell samverkan, inklusive samverkan inom EU och FN, stärker Sveriges samlade försvarsförmåga enligt utskottets bedömning. Mot denna bakgrund finner utskottet för närvarande inte några skäl till att bifalla motionärernas yrkanden.

Nordiskt samarbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Sveriges försvarssamarbete med de nordiska länderna.

Jämför reservation 10 (SD).

Motionerna

I motionerna 2016/17:2871 yrkande 2 och 2015/16:3125 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2 anför motionärerna att det nordiska försvarssamarbetet inom ramen för Nordefco bör fördjupas. Motionärerna menar att ett fördjupat försvarssamarbete kan ses som ett naturligt fortsatt steg eftersom Sverige gemensamt med övriga nordiska länder etablerade en solidaritetsförklaring 2011.

I motion 2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) redogör motionärerna för att de betraktar Sverige som, i fallande ordning, en del av en nordisk, europeisk, västerländsk och global gemenskap. I linje med detta vill motionärerna särskilt arbeta för att stärka den nordiska identiteten och bredda och fördjupa det nordiska samarbetet. I motionen anges att ett övergripande strukturellt problem för nordiskt samarbete inom området är att det är splittrat mellan olika avtal och strukturer. För att kunna uppnå ett effektivt och fördjupat nordiskt samarbete bör avtalen enligt motionärerna samordnas i en gemensam struktur (yrkande 19). De anser även att Sverige bör sträva efter nära försvarssamverkan i fred med alla nordiska länder (yrkande 18). Även i motion 2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 15 och 18 anför detta.

I motionerna 2016/17:2899 yrkande 25 och 2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 42 anför motionärerna därtill att Sverige endast bör delta i sammanslagningar och gemensamt utnyttjande av försvarsmateriel

med de nordiska länderna och att all materiel ska vara tydligt öronmärkt i händelse av krig.

Bakgrund och tidigare behandling

Det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet betonade i betänkande 2014/15:UFöU5 att syftet med det nordiska försvarssamarbetet är att stärka parternas nationella försvar, undersöka gemensamma synergieffekter och finna effektiva gemensamma lösningar. Utskottet konstaterade att det nordiska försvarspolitiska samarbetet har intensifierats sedan upprättandet av Nordic Defence Cooperation (Nordefco) 2009. Nordefco är en struktur för samarbetet och omfattar politisk inriktning, förmågeutveckling, personalfrågor, utbildning och övning. Sedan Nordefco etablerades har en positiv utveckling skett på flera områden, som t.ex. samarbeten om internationella operationer, logistik, utbildning, förmågeutveckling och övningsverksamhet. Utskottet såg liksom regeringen stora möjligheter till ett än mer fördjupat nordiskt försvarssamarbete, med den principiella begränsningen att samarbetet inte bör innebära ömsesidiga försvarsförpliktelser. Utskottet avstyrkte mot denna bakgrund samtliga motioner, inklusive ett yrkande motsvarande det nu aktuella om att samordna avtalen om nordiskt samarbete i en och samma struktur.

I den försvarspolitiska propositionen framförde regeringen även att den säkerhetspolitiska utvecklingen i vårt närområde stärker behovet av ett fördjupat nordiskt samarbete och att ett närmare samarbete såväl i Norden som med de baltiska staterna bidrar till fredlig utveckling och långsiktigt höjer tröskeln för militära incidenter och konflikter. Regeringen bedömde att Nordefco har stärkt den försvars- och säkerhetspolitiska dialogen och ökat informationsutbytet.

I betänkande 2013/14:FöU7 behandlade utskottet frågan om nordiskt samarbete och avtalsstruktur. Utskottet framhöll vikten av att underlätta och avbyråkratisera samverkansprojekt på nordisk basis inom försvars- och säkerhetsområdet. Utskottet bedömde därför att en översyn av lagar och regler borde göras som sedan kunde skapa än bättre förutsättningar för de fortsatta strävandena att fördjupa det nordiska samarbetet.

Regeringen har efter försvarsbeslutet utrett vissa frågor som har bäring på det nordiska samarbetet. I betänkandet Säkerhet i ny tid (SOU 2016:57) konstaterar utredaren bl.a. att det politiska intresset för nordiskt samarbete har ökat de senaste åren. Utredaren gör bedömningen att de nordiska ländernas geografiska förutsättningar och intresseinriktningar är likartade men inte identiska. Trots vissa begränsningar menar utredaren att det finns en potential i det nordiska militära samarbetet. Dess sammantagna effekt för Sverige, liksom för de övriga nordiska länderna, förblir dock komplementär enligt utredarens bedömning. Det är enligt utredaren därför centralt att samarbetets vardagliga utformning skapar mervärde och är fullt kompatibel med Sveriges engagemang i andra bi- och multilaterala forum. Regeringen har även låtit en särskild utredare analysera förutsättningarna för försvarssamarbeten enligt

regeringsformen. Utredaren konstaterar i betänkandet Förutsättningar enligt regeringens formen för fördjupat försvarssamarbete (SOU 2016:64) att regeringens formen inte innehåller några bestämmelser som specifikt tar sikte på om det finns förutsättningar för ett fördjupat internationellt försvarssamarbete som sådant. Regeringsformen bedöms inte lägga några hinder i vägen för försvarssamarbeten så länge de konstitutionella regler som har relevans för frågan iakttas vid beslutsfattandet.

I budgetpropositionen för 2017 redovisar regeringen Sveriges engagemang under 2015 i det nordiska försvarssamarbetet Nordefco. Under 2015 var Sverige ordförande i samarbetet, ett ordförandeskap som enligt regeringen tog utgångspunkt i den politiska vision som de nordiska länderna enades om hösten 2013. Regeringen redovisar att under det svenska ordförandeskapet upprättades handlingsplaner inom prioriterade områden såsom etablerandet av en gemensam nordisk luftlägesbild, säker kommunikation och samarbete i internationella insatser. Regeringen har verkat för etableringen av en nordisk flygövning (Northern Flag) och för ett fortsatt övnings- och tränings-samarbete, bl.a. inom ramen för det gränsöverskridande samarbetet mellan flygstyrkorna, Cross Border Training. Under 2015 framförhandlades därtill ett avtal för gemensamt utnyttjande av alternativa landningsplatser. Vidare redovisar regeringen att ett omarbetat avtal om nordiskt materielsamarbete signerades i mars 2015 och att avtalet därefter har ratificerats av Sverige. Sammanfattningsvis bedömer regeringen att samarbetet har utvecklats och fördjupats samt bidragit till Försvarsmaktens operativa förmåga och till att höja tröskeln för incidenter, kriser och konflikter i närområdet. Regeringen avser att fortsätta att fördjupa det nordiska samarbetet även under 2017.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning om det nordiska samarbetets betydelse. Utskottet konstaterar att samarbetet inom Nordefco har utvecklats positivt på flera områden, t.ex. samarbeten om internationella operationer, logistik, utbildning, förmågeutveckling och övningsverksamhet. Utskottet ser positivt på att samarbetet inom Nordefco är konkret. Utskottet har tidigare även framfört vikten av att avbyråkratisera samverkansprojekten inom det nordiska försvars- och säkerhetsområdet och därför efterfrågat en översyn av lagar och regler med syftet att underlätta ett fördjupat samarbete. Utskottet noterar att regeringen mottagit betänkandena Säkerhet i ny tid (SOU 2016:57) och Förutsättningar enligt regeringens formen för fördjupat försvarssamarbete (SOU 2016:64) och att dessa nu bereds inom Regeringskansliet. Utskottet välkomnar detta. Utskottet noterar även att avtalet om nordiskt materielsamarbete har omarbetats och därefter ratificerats av Sverige. Utskottet delar regeringens bedömning att det nordiska samarbetet bidragit till Försvarsmaktens operativa förmåga och till att höja tröskeln för incidenter, kriser och konflikter i närområdet. Med det som anförts ovan ser utskottet inte

att det finns skäl att vidta ytterligare åtgärder eller att föregripa de förslag som bereds till följd av utredningarna inom området. Utskottet avstyrker därmed samtliga motionsyrkanden.

Försvarssamarbete med Finland

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om det svensk-finska marina samarbetet och om interoperabilitet med den finska försvarsmakten. Jämför reservationerna 11 (M) och 12 (SD).

Motionerna

I motion 2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) framhåller motionärerna betydelsen av det fördjupade försvarssamarbetet mellan Sverige och Finland. Motionärerna menar att en viktig del i detta är den gemensamma svensk-finska marina styrkan, Swedish Finnish Naval Task Group, som håller på att byggas upp. Styrkan bör enligt motionärerna även kunna samverka med Natostyrkor för att stärka säkerheten och stabiliteten i Östersjön. Motionärerna anför att det fördjupade svensk-finska marina samarbetet bör erbjudas som en resurs i Natos sjöövervakning i Östersjöområdet (yrkande 20).

I motion 2014/15:1128 av Jeff Ahl m.fl. (SD) anför motionärerna att Försvarsmakten bör få till prioriterad uppgift att uppnå interoperabilitet med den finska försvarsmakten (yrkande 3). Motionärerna vill att Försvarsmakten får uppgiften att samordna doktriner, försvarsplanering, sambandssystem, högkvarter och liknande som krävs för att försvarsalliansens operativa förmåga ska vara optimal. I motionen anges även att militär materiel i framtiden bör upphandlas gemensamt av länderna i försvarsalliansen.

Bakgrund och tidigare behandling

I betänkande 2014/15:UFöU5 instämde det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet i regeringens bedömning att ytterligare fördjupat bilateralt samarbete med Finland är av särskild vikt och har blivit än viktigare mot bakgrund av händelseutvecklingen i vårt närområde. Samarbetet, som ytterst syftar till att upprätthålla säkerheten i Östersjöområdet, ska vara en möjlighet till gemensamt agerande men inte innebära några utfästelser. Utskottet välkomnade att regeringen hade för avsikt att tillsätta en utredning med uppgift att se över de rättsliga förutsättningarna för det svensk-finska samarbetet.

I den försvarspolitiska propositionen anförde regeringen utöver detta att försvarssamarbetet mellan Finland och Sverige bör utvecklas till att omfatta operativ planering och förberedelser för ett gemensamt användande av civila och militära resurser i olika scenarier. Exempel på detta kan vara hävdandet av respektive lands territoriella integritet eller utövande av rätten till

självförsvar enligt artikel 51 i FN:s stadga. Sådan planering bör enligt regeringen vara ett komplement till, men skilt från, respektive lands nationella planering. Regeringen konstaterade att Sverige och Finland har en likartad säkerhetspolitisk utgångspunkt och att samarbetet med Finland redan är omfattande samt inkluderar ett betydande övnings-samarbete.

I budgetpropositionen för 2017 redovisar regeringen att försvarsmyndigheterna i Sverige och Finland utrett möjligheterna till samarbete inom olika områden och presenterat resultatet i en gemensam rapport. De områden som utretts är stridskrafterna, säker kommunikation samt materielförsörjning och logistikförsörjning. Regeringen gav under 2015 Försvarsmakten i uppdrag att gå vidare med utvecklingen av den gemensamma svensk-finska marina stridsgruppen (SFNTG) samt att etablera säker kommunikation på politisk och militärstrategisk nivå. I propositionen anger regeringen att Sverige och Finland under 2015 påbörjade operativ planering och förberedelser för gemensamt användande av civila och militära resurser i olika scenarier. Sammantaget bedömer regeringen att det bilaterala fördjupade försvarssamarbetet med Finland tog betydande steg framåt under 2015, vilket bedöms ha bidragit till båda ländernas säkerhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det svenska samarbetet med Finland är av särskild vikt och kan konstatera att regeringen har en hög ambition för detta samarbete. Utskottet ser positivt på att åtgärderna berör flera stridskrafter och verksamhetsområden. Bland annat noterar utskottet att regeringen gått vidare med utvecklingen av den svensk-finska marina stridsgruppen (SFNTG). Utskottet välkomnar att det finns ett aktivt utbyte mellan den svenska och den finska försvarsmakten och menar att regeringens arbete tillgodoser intentionerna om ett fördjupat marint samarbete. Utskottet anser att inriktningen på samarbetet är positiv och menar att det i nuläget inte finns skäl att tillstyrka motionsyrkandet om den svensk-finska marina stridsgruppen.

När det gäller motionärernas yrkande om ökad operabilitet anser utskottet att det samarbete som nu äger rum, övningar inkluderat, leder till en ökad förmåga att verka gemensamt. Utskottet ser i dagsläget ingen anledning att förändra inriktningen på samarbetet. Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandet.

Internationella samarbeten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Sveriges deltagande i vissa internationella samarbeten.

Jämför reservationerna 13 (M), 14 (SD) och 15 (SD, V).

Motionerna

I motion 2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) framhåller motionärerna betydelsen av att fortsätta att utveckla Sveriges försvarssamverkan med Nato och enskilda Natoländer. Motionärerna menar att den brittiskeledda snabbinsatsstyrkan Joint Expeditionary Force är ett exempel på samarbete med stor potential. De framhåller att denna typ av samarbete är i linje med det senaste försvarsbeslutet. Motionärerna anför att Sverige bör ansöka om deltagande i Joint Expeditionary Force (yrkande 18).

I motion 2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) framgår att motionärerna motsätter sig en militarisering av EU. De anser därför att Sverige inte bör delta i systemet med EU-stridsgrupper. Motionärerna anför att Sverige bör avsäga sig deltagandet i ytterligare beredskapsperioder för EU:s stridsgrupper och lämna alla eventuellt pågående förberedelser för att delta i dessa (yrkande 16).

I motion 2016/17:159 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) anförs att Europeiska försvarsbyrån (EDA) som bildades 2004 har till syfte att utveckla försvarskapaciteten, stärka samarbetet om krigsmateriel, stärka försvarsindustrin i Europa samt främja militär forskning och utveckling. EDA växer, och Sverige har anställd personal på plats. Motionärerna menar att EDA är en del av EU:s militarisering och upprustning och yrkar därför att Sverige bör lämna EDA (yrkande 27).

Bakgrund och tidigare behandling

Riksdagen har beslutat att målet för det militära försvaret ska vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251).

I det sammansatta utrikes- och försvarsutskottets behandling (bet. 2014/15:UFöU5) av den försvarspolitiska propositionen delade utskottet regeringens syn att samarbetet i EU intar en särställning i svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Utskottet instämde även i regeringens bedömning att ett starkt europeiskt samarbete, med Europeiska unionen som kärna, är av stor vikt mot bakgrund av den ryska aggressionen i Ukraina. Utskottet anförde bl.a. att Sverige bör bidra aktivt till den konceptuella utvecklingen inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken och fortsätta att bidra till EU:s civila och militära krishanteringsinsatser. Utskottet anförde även att närmare samarbete med de baltiska staterna samt med andra länder och aktörer i vårt närområde bidrar till att stärka säkerheten i Östersjöregionen. Utskottet ville liksom regeringen se ett fördjupat och breddat samarbete med Estland, Lettland och Litauen, t.ex. genom ökad övningsverksamhet.

I den försvarspolitiska inriktningspropositionen framhöll regeringen även att Sverige aktivt bör söka deltagande i bilaterala och multilaterala samarbeten med tyngdpunkt i norra Europa. Ett exempel på denna typ av samarbete är, enligt regeringen, det brittiskeledda samarbetet Joint Expeditionary Force där

styrkor från bl.a. Danmark, Norge och de baltiska länderna ingår. Vidare anförde regeringen att militära samarbeten stärker förutsättningarna för deltagande i internationella krishanteringsinsatser inom ramen för FN, EU, Nato och OSSE. Regeringen ansåg att svenskt deltagande i sådana operationer i första hand bör ske i samarbete med andra länder, i synnerhet våra grannländer. Regeringen konstaterade att Sverige deltar i arbetet i den europeiska försvarsbyrån (European Defence Agency, EDA). Inom ramen för EDA samarbetar länderna i frågor som rör förmågeutveckling, försvarsmateriel, forskning och försvarsindustri. Regeringen bedömde det som viktigt att försvarssamarbetet utvecklas eftersom det bidrar till att höja de europeiska ländernas försvarsförmåga.

I budgetpropositionen för 2017 anför regeringen att vid sidan av de multilaterala samarbetena spelar bilaterala relationer och samarbetsavtal en viktig roll för att stärka säkerheten i vår del av världen. När det gäller Försvarsmaktens deltagande i internationella förmågeutvecklingssamarbeten bedömer regeringen att dessa under 2015 bidrog till ökad interoperabilitet och kostnadseffektivitet. Mot bakgrund av den försämrade säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde anser regeringen att Sveriges bi- och multilaterala försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten bör fördjupas.

Försvarsministern svarade den 5 oktober 2016 på en skriftlig fråga (fr. 2016/17:39) från Jan R Andersson (M) om vilka åtgärder som försvarsministern avser att vidta när det gäller Sveriges framtida deltagande i EU:s stridsgrupper. Försvarsministern anförde i svaret att utveckling av EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP) prioriteras av regeringen och att Sverige har deltagit i samtliga insatser inom ramen för GSFP. Just nu står Sverige enligt försvarsministern i beredskap som en del av den EU-stridsgrupp som leds av Storbritannien. Vidare anges i svaret att regeringen ännu inte har fattat beslut om framtida deltagande i EU:s stridsgrupper och att ett sådant beslut måste vägas mot andra engagemang utifrån effekt och kostnader.

Försvarsministern svarade den 25 juli 2016 även på en skriftlig fråga (fr. 2015/16:1441) från Hans Wallmark (M) om huruvida försvarsministern har för avsikt att under 2016 ge besked om svenskt deltagande i Joint Expeditionary Force (JEF), som utpekats i inriktningspropositionen. Försvarsministern anförde bl.a. att regeringen strävar efter tillgång till de mest avancerade och komplexa övningarna, vilket är viktigt för Försvarsmakten – för den egna utvecklingen, interoperabiliteten och förmågan att bidra effektivt i kvalificerade internationella krishanteringsoperationer. Försvarsministern konstaterade att JEF omnämns i den försvarspolitiska inriktningspropositionen som ett exempel på denna typ av samarbete. Försvarsministern angav att han i samband med sitt besök i London i juni fick mer information om JEF. Försvarsministern anförde att hans avsikt är att tillsammans med Finland analysera frågan om ett deltagande. Vid behov avser regeringen att återkomma till riksdagen i frågan.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har beslutat att målet för det militära försvaret ska vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet. Utskottet har tidigare framhållit att säkerhet byggs solidariskt tillsammans med andra och att hot mot fred och säkerhet avvärjs i gemenskap och samverkan med andra länder och organisationer. Utskottet delar därför regeringens bedömning att Sverige aktivt bör söka deltagande i bilaterala och multilaterala samarbeten med tyngdpunkt i norra Europa.

Mot bakgrund av den försämrade säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde har regeringen framfört att Sveriges bi- och multilaterala försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten bör fördjupas. Utskottet menar att den nu fastlagda inriktningen är positiv för utvecklingen av svensk försvarsförmåga. Utskottet utgår från att regeringen även fortsättningsvis redovisar hur de internationella samarbetena utvecklas och anser inte att det för närvarande finns skäl att vidta ytterligare åtgärder. Utskottet föreslår därför att samtliga motionsyrkanden avstyrks.

Försvarslogistik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om försvarslogistiken.
Jämför reservationerna 16 (SD) och 17 (KD).

Motionerna

I motionerna 2016/17:2899 och 2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) framförs att den väpnade striden kräver en ständigt närvarande logistik. Motionärerna yrkar därför på att försvarslogistiken ska vara krigsanpassad (yrkande 27 respektive 38). I samma motioner framhåller motionärerna även att centraliseringen av materielförråden har gått så långt att verksamheten blir lidande när beställningar från centralförrådet måste väntas in. Motionärerna ser behov av att tillsätta en utredning för att ta fram en optimal förrådsorganisation för Försvarsmakten. Därtill får systemet inte vara fredsanpassat, utan ska kunna verka för nationellt försvar i första hand. Motionärerna anför att det behövs mer materiel i garnisonernas förråd eftersom det med nödvändighet innebär förseningar att hämta från centrallagret (yrkande 46 respektive 57).

I motion 2016/17:2497 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) framhåller motionärerna att modellen med arsenalförvaring är mycket sårbar för tidiga insatser med robotar, flyg och sabotageförband. De anser även att logistikorganisationen i övrigt uppvisar brister i förmågan att säkerställa flödet av förnödenheter, ammunition, reservdelar etc. från centrala förråd till de stridande förbanden. Motionärerna anför därför att arsenalförvaringen och

logistikorganisationen bör ses över (yrkande 7). Vidare framhåller motionärerna vikten av en samlad logistikjänststrategi och yrkar på att en sådan utarbetas (yrkande 38). Samma motionärer framhåller detta även i motion 2015/16:2824 yrkande 13.

Bakgrund och tidigare behandling

I betänkande 2013/14:FöU11 konstaterade utskottet bl.a. att logistikförsörjningen under lång tid har anpassats för att i första hand tillgodose fredstida krav. Utskottet ansåg att Försvarsmaktens operativa behov ska vara styrande för logistikfunktionen och att logistikförbandens stöd till övriga Försvarsmakten gäller såväl i fred som vid höjd beredskap och ytterst i krig. Utskottet förutsatte att regeringen successivt vidtar nödvändiga åtgärder före, under och efter den aviserade utredningen om materiel- och logistikförsörjning för att genomföra denna integrerade del av den nya försvarsinriktningen. Utskottet förordade inga ytterligare åtgärder.

Regeringen har därefter tillsatt en utredning (dir. 2015:71) som ska se över materiel- och logistikförsörjningen till Försvarsmakten. Utredaren ska bl.a. föreslå hur den samlade materiel- och logistikförsörjningen bör utformas utifrån kravet på ökad operativ förmåga i krigsförbanden och kravet på att logistiktjänsterna organiseras för detta. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2016. Regeringen har även justerat målen för omställningsarbetet när det gäller logistikverksamheten, som bedrivs av Försvarsmakten och Försvarets materielverk, till att åstadkomma en materiel- och logistikförsörjning som i första hand är anpassad för att stödja krigsförbanden vid höjd beredskap, inklusive mobilisering (Fö2015/00953/MFI).

Utskottets ställningstagande

Försvarsmaktens operativa behov ska vara styrande för försvarslogistiken. Utskottet vill betona vikten av en fungerande logistik som utformas för verksamhet såväl i fred som vid höjd beredskap och krig. Regeringens åtgärd att utreda materiel- och logistikförsörjningen välkomnas. Med tanke på att systemet länge varit fredsanpassat välkomnar utskottet även att regeringen har justerat målen för det pågående omställningsarbetet. Utskottet delar därmed motionärernas utgångspunkt att logistiken måste utformas för att optimalt stödja förbanden i deras uppgifter men anser att det i dagsläget inte finns skäl att föregripa varken regeringens arbete eller det pågående utredningsarbetet. Samtliga motionsyrkanden avstyrks därmed.

Materieförsörjning och försvarsindustrifrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om innovationsupphandling, upphandlingskompetens, vissa försvarsindustrifrågor och allokering av forsknings- och utvecklingskapital.

Jämför reservationerna 18 (M) och 19 (SD).

Motionerna

I motionerna 2016/17:3204 och 2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) understryks att Sverige måste bli bättre på att främja svensk högteknologisk försvarsindustri i en tid när anslagen till forskning och utveckling sjunker. Ett sätt att göra detta är enligt motionärerna att öka möjligheten för innovationsupphandling av försvarsmateriel (yrkande 23 respektive 16). Innovationsupphandling innefattar dels upphandling som utförs på ett sådant sätt att den inte utesluter nya lösningar, s.k. innovationsvänlig upphandling, dels upphandling av innovation, d.v.s. upphandling av framtagande av nya lösningar som ännu inte finns på marknaden. I motion 2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 22 framhålls även behovet av att se över upphandlingskompetensen hos försvarsmyndigheterna. Motionärerna anser detta påkallat av att en hel del utvecklingsprojekt drabbats av allvarliga och utmanande långa leveranssvårigheter.

I motionerna 2016/17:2871 och 2015/16:3125 av Björn Söder m.fl. (SD) anges att motionärerna stöder principerna att vapenexport ska baseras på en avvägning mellan Sveriges försvarsindustriella och säkerhetspolitiska intressen å ena sidan, och hänsynstaganden till olika svenska utrikespolitiska mål och bl.a. situationen för mänskliga rättigheter å andra sidan. Vidare anges i motionen att EU:s gemensamma ställningstagande om principerna för vapenexport samt de åtta kriterier som ska beaktas innan beslut om krigsmaterielexport fattas ska åtföljas. Motionärerna framhåller emellertid att Sveriges handlingsfrihet eller möjlighet att bedriva en inhemsk dynamisk försvarsindustri aldrig får inskränkas. Av den anledningen yrkar motionärerna att Sveriges och övriga medlemsstaters möjlighet att tillämpa artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) om skyddandet av inhemska försvarsindustrier måste respekteras (yrkande 8 respektive 8).

I motionerna 2016/17:2899 och 2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkar motionärerna att en försvarsindustristrategi bör upprättas som tydligt definierar Sveriges säkerhetspolitiska intressen kopplade till särskilda kompetenser i fråga om tillverkning av eller handel med försvarsmateriel och att svenska myndigheter som upphandlar försvarsmateriel kan använda undantagsregeln i EUF-fördragets artikel 346 på liknande sätt som andra medlemsländer som har viktig försvarsindustri (yrkande 31 respektive 40).

Vidare beskrivs i motionerna av Mikael Jansson m.fl. att det inom EU finns tankar om att låta EU bli ramen för gemensamma satsningar genom en försvarsindustristrategi för EU. Eftersom motionärerna ser risker med att andra medlemsländer tar för sig i gemensamma projekt medan Sverige backar anser de att Sverige bör avstå från att bli underställt en EU-försvarsindustristrategi (yrkande 17 respektive 13). Vidare anför motionärerna i dessa motioner att forsknings- och utvecklingskapital ska riktas mot områden där den svenska försvarsindustrin redan är framgångsrik och tillverkar strategiska system (yrkande 26 respektive 41).

Bakgrund och tidigare behandling

Regeringen har i den försvarspolitiska inriktningspropositionen anført att all materieförsörjning bör bedömas utifrån uppgiften att höja krigsförbandens operativa förmåga. Regeringen redovisade att följande principer för materieförsörjning bör tillämpas:

- vidmakthållande och uppgradering av befintlig materiel bör, om det är ekonomiskt försvarbart och operativa krav kan uppnås, väljas före nyanskaffning
- nyanskaffning bör, när sådan är nödvändig, i första hand ske av på marknaden befintlig, färdigutvecklad och beprövad materiel
- utveckling bör genomföras först när behoven inte kan tillgodoses enligt ovan.

Utskottet ansåg vid behandlingen av propositionen att materieförsörjningen måste ses som instrumentell för att höja krigsförbandens operativa förmåga under försvarsinriktningsperioden. Den operativa förmågan måste säkerställas, och de utmaningar som försvarets stora omsättnings-, nyanskaffnings- och uppgraderingsbehov innebär måste hanteras. Utskottet delade regeringens bedömning att en operativ balans behöver säkerställas på längre sikt och att en samlad strategisk avvägning och prioritering för materieförsörjningen från 2021 måste utarbetas. Utskottet såg därför positivt på regeringens avsikt att tillsätta en utredning med uppgift att ta fram förslag till hur materieförsörjningen kan prioriteras och effektiviseras för att säkra operativ förmåga efter 2020. Vidare delade utskottet regeringens bedömning i fråga om principerna för materieförsörjning. Utöver detta menade utskottet att en prövning alltid bör göras av möjligheterna att låta förbandsutformningen påverkas av befintlig tekniskt och operativt relevant materiel med lång kvarvarande livslängd. För att undvika glapp i den operativa förmågan underströk utskottet vikten av att materiel som ska ersättas inte avvecklas förrän den nyanskaffade materielen är förbandssatt. När det gäller stridsflygsförmågan och undervattensförmågan delade utskottet regeringens bedömning att de är tydliga exempel på förmågor av väsentligt säkerhetsintresse för Sverige. Därtill välkomnade utskottet regeringens avsikt att en gång per år föreslå för riksdagen vilka investeringar den skulle

bemyndiga regeringen att anskaffa under budgetåret och de två efterföljande åren. Mot bakgrund av regeringens redovisning av materielförsörjningen och den aviserade planeringsramen ansåg utskottet inte att ytterligare åtgärder krävdes. Samtliga motionsyrkanden avstyrktes.

I den försvarspolitiska inriktningspropositionen framhöll regeringen även att det fortsatta arbetet med industri- och marknadsfrågor inom EU bör beakta försvarsmaterielmarknadens särart och behovet av att tillgodose medlemsstaternas säkerhetsintressen inom ramen för den gemensamma marknaden. I sammanhanget beskrev regeringen att artikel 346 i EUF-fördraget ger medlemsstaterna möjligheter att under vissa förutsättningar göra sådana undantag från EU-rätten, inklusive från försvarsupphandlingsdirektivet, som är nödvändiga för att skydda nationella väsentliga säkerhetsintressen. Regeringen konstaterade att Sverige även fortsättningsvis avser att utnyttja den möjligheten i de fall det är nödvändigt för att skydda ett väsentligt säkerhetsintresse.

I betänkande 2015/16:FöU1 uttryckte utskottet bl.a. att styrningen av materielinvesteringarna behöver förbättras och att upphandlingskompetensen behöver ses över. Utskottet förutsatte att regeringen gör detta inom ramen för den pågående planeringen för en förändrad process för investeringar i försvarsmateriel. Utskottet såg precis som regeringen allvarligt på att vissa beslutade materielinvesteringar inte hade genererat något ekonomiskt utfall och att Försvarets materielverk i vissa upphandlingar hade mottagit industriofferter som överskred den ekonomiska ram som regeringen beslutat.

Utskottet har tidigare i betänkandet Strategi för en konkurrenskraftig europeisk försvarsindustri (bet. 2013/14:FöU9) konstaterat att försvarsmarknaden visserligen har vissa drag med specifik särart men att den gynnas av goda allmänna förutsättningar som bygger på marknadsmässiga principer och en näringspolitik som utgår från företagens egna behov. Utskottet välkomnade att regeringen avsåg att föra en aktiv näringspolitik och samtidigt bidra till att skapa förutsättningar för en mer öppen och effektiv försvarsmaterielmarknad i Europa.

I budgetpropositionen för 2017 under avsnittet Väsentliga säkerhetsintressen redovisas att regeringen i inriktningsbesluten för försvarsinriktningsperioden har gett Försvarmakten och Försvarets materielverk i uppdrag att sträva efter att långsiktigt bibehålla och utveckla stridsflygs- och undervattensförmågan på ett sätt som är rationellt i förhållande till kraven på krigsduglighet och god hushållning med statens resurser. Regeringen anger att den mot denna bakgrund avser att fortsätta att analysera hur Sveriges säkerhetsintressen bäst tillgodoses. Det anges även att det fortsatta arbetet med industri- och marknadsfrågor inom EU bör beakta försvarsmaterielmarknadens särart och behovet av att tillgodose medlemsstaternas säkerhetsintressen inom ramen för den gemensamma marknaden. För att stärka den långsiktiga strategiska styrningen av Försvarmaktens materielförsörjning har regeringen lämnat förslag på en investeringsplan för 2017–2028 till riksdagen. Vidare skriver regeringen i

propositionen att utredningen Forskning och utveckling på försvarsområdet (dir. 2015:103) ska redovisa sitt uppdrag senast den 16 december 2016. Regeringen avser därefter att återkomma till riksdagen med de förslag som kan bli aktuella med anledning av utredningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller att all materielförsörjning bör bedömas utifrån uppgiften att höja krigsförbandens operativa förmåga. Utskottet har tidigare konstaterat att höjd operativ förmåga är det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden. Mot den bakgrunden har utskottet ställt sig bakom rådande materielförsörjningsprinciper och att materielförsörjningen är att betrakta som instrumentell. Utskottet välkomnar dels det arbete som pågår för att förbättra materielförsörjningsprocessen, dels den aviserade utredningen om hur materielförsörjningen kan prioriteras och effektiviseras för att säkra operativ förmåga efter 2020. När det gäller myndigheternas upphandlingskompetens har utskottet vid upprepade tillfällen uttryckt en oro över vissa anskaffningars ekonomiska och leveransmässiga avvikelser. Utskottet kan inte nog understryka vikten av att anskaffningsprocessen fungerar. Utskottet förutsätter att regeringen i det pågående förbättringsarbetet säkerställer att myndigheterna besitter den kompetens som krävs för en effektiv process. Med utgångspunkten att Försvarsmaktens operativa behov ska vara styrande för materielförsörjningen och det arbete, inklusive förslag till investeringsplaner, som pågår ser utskottet inte skäl att i nuläget förändra materielförsörjningsstrategin och de principer för materielförsörjning som fastställts för att tjäna detta syfte. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2015/16:2172 yrkande 16 samt 2016/17:3204 yrkandena 22 och 23.

Utskottet har tidigare konstaterat att försvarsmarknaden gynnas av goda allmänna förutsättningar som bygger på marknadsmässiga principer och en näringspolitik som utgår från företagets egna behov. Utskottet välkomnade även att regeringen arbetar för en öppen och effektiv försvarsmaterielmarknad i Europa. Utskottet har inte förändrat sin bedömning i grunden när det gäller förutsättningarna för försvarsmaterielmarknaden. Samtidigt har utskottet poängterat nödvändigheten av att säkra de förmågor som riksdagen och regeringen pekat ut som väsentliga säkerhetsintressen för Sverige. Utskottet bedömer att regeringen agerar med den inriktning som anges i den försvarspolitiska inriktningspropositionen, vilken inkluderar möjligheterna att nyttja artikel 346 i EUF-fördraget, och noterar att regeringen har gett Försvarsmakten och Försvarets materielverk i uppdrag att bibehålla och utveckla stridsflygs- och undervattensförmågan på ett sätt som är rationellt i förhållande till kraven på krigsduglighet och god hushållning med statens resurser. Med det som anförts ovan anser utskottet att det inte finns skäl att kräva ytterligare åtgärder i dagsläget. Utskottet avstyrker därför motionerna 2015/16:3125 yrkande 8, 2015/16:3218 yrkandena 13 och 40, 2016/17:2899 yrkandena 17 och 31 samt 2016/17:2871 yrkande 8.

När det gäller allokering av forskningsmedel inom försvarsområdet noterar utskottet att utredningen Forskning och utveckling på försvarsområdet (dir. 2015:103) lämnar sitt betänkande senast den 16 december 2016. Utskottet ser ingen anledning att föregripa det pågående arbetet, varför motionerna 2015/16:3218 yrkande 41 och 2016/17:2899 yrkande 26 avstyrks.

Reservationer

1. Försvarspolitisk inriktning, punkt 1 (M)

av Lena Asplund (M), Jan R Andersson (M), Lotta Olsson (M) och Dag Klackenborg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 1 och

2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 7 och 8 samt

avslår motionerna

2015/16:2250 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 3,

2015/16:2824 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1,

2016/17:1084 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 1 och 7,

2016/17:2497 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 12 och

2016/17:3207 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 4.

Ställningstagande

Försvarsförmågan måste stärkas, och samarbetet med andra likasinnade stater måste öka för att möta gemensamma utmaningar. Vi menar att Försvarsberedningen omgående bör få i uppdrag att börja förbereda nästa försvarsbeslut. Försvarsberedningen bör ges ett nytt, modernt och bredare uppdrag som tar ett helhetsgrepp på alla de säkerhetsutmaningar Sverige står inför. Uppdraget ska ta hänsyn till den kombination av både militära och civila hot och risker som Sverige står inför.

Vi menar även att Krister Bringéus utredning om Sveriges internationella försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten är en viktig pusselbit i det fortsatta arbetet med att utveckla en färdplan för ett svenskt Natomedlemskap samt att utredningen bidrar med ökad kunskap och fördjupning. Vi anser att utredningen bör utgöra ett viktigt underlag i den kommande försvarsberedningen och att den bör ligga till grund för beredningens fortsatta arbete.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

2. Försvarspolitisk inriktning, punkt 1 (L)

av Allan Widman (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1084 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 1 och 7 samt avslår motionerna

2015/16:2250 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 3,

2015/16:2824 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1,

2016/17:2497 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 12,

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:3207 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 4 och

2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 7 och 8.

Ställningstagande

Jag bedömer att risken för att en konflikt i Östersjön uppstår har ökat sedan 2015. Det stod enligt min mening redan från början klart att de medel som regeringen 2015 anslog för att stärka svensk försvarsförmåga var långt ifrån tillräckliga för att Sverige ska kunna leva upp till de krav som fred och säkerhet i vår tid ställer. Jag konstaterar att försvarsekonomi har havererat. Det stod även klart att den snabba upprustningen av Rysslands krigsmakt och tonläget mot de nordiska och baltiska länderna innebar en hotbild mot Sverige. Den ryska militära aktiviteten i Östersjön har ökat, och vårt land, liksom våra nordiska grannländer, har utsatts för upprepade ryska kränkningar i luften och till sjöss. Mot denna bakgrund anser jag att 2015 års försvarsbeslut är otillräckligt för att tillfredsställa Sveriges försvarsbehov och att rikets säkerhet kräver att ett nytt beslut fattas omgående. Jag anser därför att ett nytt försvarsbeslut omgående ska fattas samt att krisberedskapen och arbetet mot terrorism ska prioriteras.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

3. Försvarspolitisk inriktning, punkt 1 (KD)

av Mikael Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2250 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 3,

2015/16:2824 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 1,

2016/17:2497 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 12 och

2016/17:3207 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 4 och avslår motionerna

2016/17:1084 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 1 och 7,

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 1 och

2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkandena 7 och 8.

Ställningstagande

Jag anser att det nu är dags att presentera nästa steg i den säkerhetspolitiska utvecklingen. I detta steg är det önskvärt att försvaret har kapacitet som säkerställer ett fullgott försvar av svenskt territorium. Likaså måste de nya hot som framträder hanteras. Flyg- och marinstridskrafterna behöver förstärkas, och regeringen behöver återuppta totalförsvarsplaneringen och utveckla myndigheternas förmåga att prioritera och fördela resurser vid höjd beredskap.

Dessutom anser jag att försvarsöverenskommelsen är ett viktigt första steg för ett starkare försvar som ändamålsenligt kan försvara Sveriges gränser. Verkligheten har emellertid kommit i kapp den för ett år sedan så nödvändiga propositionen. Jag anser att Försvarsberedningen skyndsamt bör sammankallas. I sammanhanget vill jag även lyfta fram betydelsen av att försvaret och den försvarspolitiska inriktningen framöver utgår från den väpnade striden.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

4. Perspektivstudiens utformning, punkt 2 (M, C, L, KD)

av Allan Widman (L), Lena Asplund (M), Jan R Andersson (M), Daniel Bäckström (C), Lotta Olsson (M), Mikael Oscarsson (KD) och Dag Klackenberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1504 av Göran Pettersson (M).

Ställningstagande

Det säkerhetspolitiska läget i världen och i vårt närområde har försämrats efter Rysslands illegala annektering av Krim 2014 och Rysslands aggressiva agerande i östra Ukraina. Detta aktualiserar debatten om ett svenskt Nato-medlemskap. Det finns därför anledning att från ett myndighetsperspektiv belysa vilka konsekvenser en svensk anslutning till Nato skulle få för Försvarsmaktens utformning för att uppnå de av regeringen och riksdagen fastställda försvarspolitiska målsättningarna. Vi anser därför att regeringen bör ge Försvarsmakten i uppdrag att inom ramen för nästkommande perspektivstudier redovisa konsekvenserna för Försvarsmakten av en svensk Natoanslutning.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

5. Försvarets förmåga, punkt 3 (M)

av Lena Asplund (M), Jan R Andersson (M), Lotta Olsson (M) och Dag Klackenborg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 5, 6 och 24,

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 5, 6 och 17 samt

2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 10 och
avslår motionerna

2016/17:797 av Jenny Petersson m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:2497 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 8, 9, 18, 19 och 37
samt

2016/17:3207 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi vill skapa ett modernt totalförsvaret för att kunna möta de nya hot den moderna krigföringen innebär. För att skapa denna förmåga måste flera delar av försvaret dels stärkas, dels samverka bättre med varandra. Vi ser positivt på att planeringen för totalförsvaret återupptas. Samtidigt anser vi att det är nödvändigt att tänka nytt när det gäller hur det nya totalförsvaret ska organiseras.

Vi anser även att Försvarsmaktens förmåga att hålla luftrum och sjövägar öppna för handelstrafik bör prioriteras. Vi vill se över hur Försvarsmakten kan bidra till en ökad flödessäkerhet, såväl i Sveriges närområde som

internationellt. Detta har betydelse eftersom samhället till stor del är beroende av ett ständigt flöde av varor för att hålla igång samhällets funktionalitet.

Vidare anser vi att det nationella samarbetet för att möta asymmetriska hot och angrepp bör förstärkas. Användandet av specialförband har ökat på senare år och därmed även behovet av att kunna möta dessa. Vi förordar därför ett intimt kompetens- och erfarenhetsutbyte mellan specialförbanden och Nationella insatsstyrkan också i samband med skarpa insatser.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

6. Försvarets förmåga, punkt 3 (KD)

av Mikael Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2497 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 8, 9, 18, 19 och 37 samt

2016/17:3207 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 3 och avslår motionerna

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 5, 6 och 24,

2016/17:797 av Jenny Petersson m.fl. (M) yrkande 1,

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 5, 6 och 17 samt

2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 10.

Ställningstagande

Stora delar av landet saknar, och kommer under lång tid framöver att sakna, militär närvaro. Jag bedömer att chefers och stabers förmåga att leda förband och annan verksamhet är kraftigt urholkad och ser därför behov av att avsevärt intensifiera övningsverksamheten.

Jag bedömer även att det finns brister i förmågan att ta emot internationell hjälp vid en kris, exempelvis i organisation och infrastruktur. Jag anser därför att förmågan att ta emot internationell hjälp vid en kris behöver ses över.

För att optimalt använda Försvarsmaktens resurser förespråkar jag praktiska övningar där olika myndigheter får tillfälle att lära sig om Försvarsmaktens olika förmågor. Jag anser att Försvarsmaktens fyra regionala staber bör ges i uppgift att initiera en ökad övningsverksamhet där kvalificerade militära resurser ställs till andra myndigheters förfogande.

Jag vill därtill lyfta fram betydelsen av att tidigt kunna möta en angripare. För att öka arméns anfallsförmåga och för att tidigt kunna möta en angripare i

flera riktningar bör den tyngre materiel som är förrådsställd som en materielreserv förbandsorganiseras.

Det är viktigt att inom området rymden bygga upp en strategi och kompetens. Jag menar att Sverige bör vara en av de nationer som framhåller att rymden ska fortsätta att vara ett område som inte militariserar. Jag ser positivt på rymdutredningens förslag och anser att en rymdstrategi även bör ha säkerhet som ett av de övergripande målen.

Jag vill avslutningsvis anföra vikten av att totalförsvarets samtliga bitar fungerar vid ett skymningsläge.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

7. Cyberförmåga och doktrin, punkt 4 (M)

av Lena Asplund (M), Jan R Andersson (M), Lotta Olsson (M) och Dag Klackenberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 2 och

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3 och 4 samt avslår motionerna

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 6,

2016/17:2871 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 13 och

2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 76.

Ställningstagande

Vi menar att en central aspekt av informationssamhället och den moderna krigföringen är ett lands förmåga såväl att försvara it-systemen som att slå mot en eventuell motståndares. Sverige måste därför ha ett trovärdigt cyberförsvar inklusive en aktiv cyberförmåga. Vi anser att en aktiv cyberförmåga också kräver att det tas fram en svensk cyberdoktrin. Vi menar att utgångspunkten för en sådan doktrin ska vara att Sverige har en aktiv cyberförmåga men tydligt deklarerar att vi inte kommer att vara först med att använda den. Därtill anser vi att nationella strategier för cybersäkerhet kontinuerligt behöver tas fram och utvecklas. Det är viktigt att dessa utgår från tydliga analyser om vad som är skyddsvärt och fokuserar på kraftfulla insatser där de gör mest nytta.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

8. Cyberförmåga och doktrin, punkt 4 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 6,

2016/17:2871 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 13 och

2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 76 och

bifaller delvis motionerna

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 2 och

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Vi konstaterar att informationsteknologin kan användas för såväl positiva som negativa ändamål. Vi konstaterar även att spioneri och cyberattacker över nätet blivit vardag och att stormakterna satsar stora resurser inom cyberkrigföring, spionage och övervakning. Mot denna bakgrund föreslår vi att Sverige skaffar sig ett aktivt informationsteknologiskt försvar, s.k. aktiv cyberförmåga.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

9. Psykologiskt försvar, punkt 5 (SD, V)

av Mikael Jansson (SD), Roger Richtoff (SD) och Stig Henriksson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:159 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 34 och

bifaller delvis motion

2016/17:2783 av Annika Lillemets m.fl. (MP).

Ställningstagande

Vi anser att Sverige bör avbryta de samarbeten som finns med Nato Stratcom och att regeringen bör avstå från att söka svenskt medlemskap i centret. Vi menar att det finns en uppsjö av exempel på falska rykten och

desinformationskampanjer där Nato och dess allierade varit starkt drivande. Ett svenskt medlemskap gör att Sverige blir en aktiv part i Natos propagandaarbete och desinformationskampanjer.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

10. Nordiskt samarbete, punkt 6 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:3125 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2,

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 15, 18 och 42,

2016/17:2871 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 2 och

2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 18, 19 och 25.

Ställningstagande

Vi anser att det nordiska försvarssamarbetet inom ramen för Nordefco bör fördjupas. Vi menar att ett fördjupat försvarssamarbete kan ses som ett naturligt fortsatt steg eftersom Sverige gemensamt med övriga nordiska länder etablerade en solidaritetsförklaring 2011.

Vi betraktar Sverige som, i fallande ordning, en del av en nordisk, europeisk, västerländsk och global gemenskap. I linje med detta vill vi särskilt arbeta för att stärka den nordiska identiteten och bredda och fördjupa det nordiska samarbetet. Ett övergripande strukturellt problem för nordiskt samarbete inom området är att det är splittrat mellan olika avtal och strukturer. För att kunna uppnå ett effektivt och fördjupat nordiskt samarbete anser vi att avtalen bör samordnas i en gemensam struktur. Vi menar även att Sverige bör sträva efter nära försvarssamverkan i fred med alla nordiska länder.

Vidare anser vi att Sverige endast bör delta i sammanslagningar och gemensamt utnyttjande i fråga om försvarsmateriel med de nordiska länderna och att all materiel ska vara tydligt öronmärkt i händelse av krig.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

11. Försvarssamarbete med Finland, punkt 7 (M)

av Lena Asplund (M), Jan R Andersson (M), Lotta Olsson (M) och Dag Klackenborg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 20 och avslår motion

2014/15:1128 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Det fördjupade försvarssamarbetet mellan Sverige och Finland är av stor betydelse för Sverige. Vi menar att en viktig del i detta är den gemensamma svensk-finska marina styrkan, Swedish Finnish Naval Task Group, som håller på att byggas upp. Styrkan bör kunna samverka med Natostyrkor för att stärka säkerheten och stabiliteten i Östersjön. Vi anser därför att det fördjupade svensk-finska marina samarbetet bör erbjudas som en resurs i Natos sjöövervakning i Östersjöområdet.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

12. Försvarssamarbete med Finland, punkt 7 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:1128 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkande 3 och avslår motion

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 20.

Ställningstagande

Vi anser att Försvarsmakten bör få till prioriterad uppgift att uppnå interoperabilitet med den finska försvarsmakten. Försvarsmakten bör därför få uppgiften att samordna doktriner, försvarsplanering, sambandssystem,

högkvarter och liknande som krävs för att försvarsalliansens operativa förmåga ska vara optimal. Vi anser även att militär materiel framöver bör upphandlas gemensamt av länderna i försvarsalliansen.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

13. Internationella samarbeten, punkt 8 (M)

av Lena Asplund (M), Jan R Andersson (M), Lotta Olsson (M) och Dag Klackenborg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 18 och
avslår motion

2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 16.

Ställningstagande

Det finns ett fortsatt behov av att utveckla Sveriges försvarssamverkan med Nato och enskilda Natoländer. Vi menar att den brittiskeledda snabbinsatsstyrkan Joint Expeditionary Force är ett exempel på samarbete med stor potential. Denna typ av samarbete är även i linje med det senaste försvarsbeslutet. Vi anser därför att Sverige bör ansöka om deltagande i Joint Expeditionary Force.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

14. Internationella samarbeten, punkt 8 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 16 och
avslår motion

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 18.

Ställningstagande

Vi motsätter oss en militarisering av EU och anser därför att Sverige inte bör delta i systemet med EU-stridsgrupper. Vi anser således att Sverige bör avsäga sig deltagandet i ytterligare beredskapsperioder för EU:s stridsgrupper och lämna alla eventuellt pågående förberedelser för att delta i dessa.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

15. Europeiska försvarsbyrån, punkt 9 (SD, V)

av Mikael Jansson (SD), Roger Richtoff (SD) och Stig Henriksson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:159 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 27.

Ställningstagande

Europeiska försvarsbyrån (EDA) som bildades 2004 har till syfte att utveckla försvarskapaciteten, stärka samarbetet om krigsmateriel, stärka försvarsindustrin i Europa samt främja militär forskning och utveckling. EDA växer, och Sverige har anställd personal på plats. Vi menar att EDA är en del av EU:s militarisering och upprustning och yrkar därför på att Sverige bör lämna EDA.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

16. Försvarslogistik, punkt 10 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 38 och 57 samt

2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 27 och 46 samt avslår motionerna

2015/16:2824 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 13 och

2016/17:2497 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 7 och 38.

Ställningstagande

Den väpnade striden kräver en ständigt närvarande logistik. Vi anser därför att försvarslogistiken ska vara krigsanpassad. Vi anser även att centraliseringen av materieförråden har gått så långt att verksamheten blir lidande när beställningar från centralförrådet måste väntas in. Vi menar att det finns behov av att tillsätta en utredning för att ta fram en optimal förrådsorganisation för Försvarsmakten. Därtill får systemet inte vara fredsanpassat, utan ska kunna verka för nationellt försvar i första hand. Vi anser därför att det behövs mer materiel i garnisonernas förråd eftersom det med nödvändighet innebär förseningar att hämta från centrallagret.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

17. Försvarslogistik, punkt 10 (KD)

av Mikael Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2824 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 13 och

2016/17:2497 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 7 och 38 samt avslår motionerna

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 38 och 57 samt

2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 27 och 46.

Ställningstagande

Modellen med arsenalförvaring är mycket sårbar för tidiga insatser med robotar, flyg och sabotageförband. Vi anser även att logistikorganisationen i övrigt uppvisar brister i förmågan att säkerställa flödet av förnödenheter, ammunition, reservdelar etc. från centrala förråd till de stridande förbanden. Vi anser därför att arsenalförvaringen och logistikorganisationen bör ses över. Vidare ser vi behov av en samlad logistiktjänststrategi och yrkar att en sådan utarbetas.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

18. Materieförsörjning och försvarsindustrifrågor, punkt 11 (M)

av Lena Asplund (M), Jan R Andersson (M), Lotta Olsson (M) och Dag Klackenborg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 16 och

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 22 och 23 samt avslår motionerna

2015/16:3125 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 8,

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 13, 40 och 41,

2016/17:2871 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 8 och

2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 17, 26 och 31.

Ställningstagande

Sverige måste bli bättre på att främja svensk högteknologisk försvarsindustri i en tid när anslagen till forskning och utveckling sjunker. Ett sätt att göra detta är genom innovationsupphandling. Innovationsupphandling innefattar dels upphandling som utförs på ett sådant sätt att den inte utesluter nya lösningar, s.k. innovationsvänlig upphandling, dels upphandling av innovation, d.v.s. upphandling av framtagande av nya lösningar som ännu inte finns på marknaden. Vi anser att möjligheterna för innovationsupphandling av försvarsmateriel bör öka.

Vidare anser vi att upphandlingskompetensen hos försvarsmyndigheterna bör ses över. Vi menar att detta är påkallat av att en hel del utvecklingsprojekt drabbats av allvarliga och utmanande långa leveranssvårigheter.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

19. Materieförsörjning och försvarsindustrifrågor, punkt 11 (SD)

av Mikael Jansson (SD) och Roger Richtoff (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2015/16:3125 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 8,
2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 13, 40 och 41,
2016/17:2871 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkande 8 och
2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkandena 17, 26 och 31 samt
avslår motionerna
2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 16 och
2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 22 och 23.

Ställningstagande

Vi stöder principerna att vapenexport ska baseras på en avvägning mellan Sveriges försvarsindustriella och säkerhetspolitiska intressen å ena sidan och hänsynstaganden till olika svenska utrikes- och försvarspolitiska mål, bl.a. situationen för mänskliga rättigheter, å andra sidan. Det är även av vikt att EU:s gemensamma ställningstagande om principerna för vapenexport samt de åtta kriterier som ska beaktas innan beslut om krigsmaterielexport fattas följs. Sveriges handlingsfrihet eller möjlighet att bedriva en inhemsk dynamisk försvarsindustri får emellertid aldrig inskränkas. Av den anledningen anser vi att Sveriges och övriga medlemsstaters möjlighet att tillämpa artikel 346 i EUF-fördraget om skyddandet av inhemska försvarsindustrier måste respekteras.

Vi anser även att en försvarsindustristrategi bör upprättas som tydligt definierar Sveriges säkerhetspolitiska intressen kopplade till särskilda kompetenser i fråga om tillverkning av eller handel med försvarsmateriel och att svenska myndigheter som upphandlar försvarsmateriel kan använda undantagsregeln i EUF-fördragets artikel 346 på liknande sätt som andra medlemsländer som har viktig försvarsindustri.

Inom EU finns det tankar om att låta EU bli ramen för gemensamma satsningar genom en försvarsindustristrategi för EU. Vi ser risker med att andra medlemsländer tar för sig i gemensamma projekt medan Sverige backar och anser därför att Sverige bör avstå från att bli underställt en sådan strategi.

Vidare anser vi att forsknings- och utvecklingskapital ska riktas mot områden där den svenska försvarsindustrin redan är framgångsrik och tillverkar strategiska system.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motion från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:1128 av Jeff Ahl m.fl. (SD):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Försvarsmakten får till prioriterad uppgift att uppnå interoperabilitet med den finska försvarsmakten.

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:2172 av Hans Wallmark m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en svensk cyberdoktrin och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka det nationella samarbetet för att möta asymmetriska hot och angrepp och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskaps- och erfarenhetsutbytet mellan specialförbanden och polisens nationella insatsstyrka utvecklas ytterligare och utformas så att detta fungerar på ett ändamålsenligt sätt och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheterna för innovationsupphandling av försvarsmateriel och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmaktens förmåga att hålla luftrum och sjövägar öppna för handelstrafik bör vara prioriterad och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2250 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om försvarspolitisk inriktning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2824 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om säkerhetspolitisk inriktning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en samlad logistiktjänststrategi och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3125 av Björn Söder m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nordiska försvarssamarbetet inom ramen för Nordefco ska fördjupas och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att artikel 346 i funktionsfördraget om skyddandet av inhemska försvarsindustrier ska respekteras och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3218 av Mikael Jansson m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör skaffa sig ett aktivt informationsteknologiskt försvar (aktiv cyberförmåga) (avsnitt 3.3) och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör avstå från att bli underställt en EU-försvarsindustristrategi (avsnitt 3.10) och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sträva efter att samordna de olika nordiska samarbetsavtalen i en struktur (avsnitt 3.17) och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör sträva efter nära försvarssamverkan i fred med alla nordiska länder (avsnitt 3.18) och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försvarslogistiken ska vara krigsanpassad (avsnitt 6.3) och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en försvarsindustristrategi bör upprättas där vi tydligt definierar våra säkerhetspolitiska intressen kopplade till särskilda kompetenser i fråga om tillverkning av eller handel med försvarsmateriel och om att en svensk myndighet som upphandlar försvarsmateriel sedan kan använda undantagsregeln i EUF-fördragets artikel 346 på liknande sätt som andra medlemsländer som har viktig försvarsindustri (avsnitt 6.7) och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att forsknings- och utvecklingskapital ska riktas mot områden där den svenska försvarsindustrin redan är framgångsrik och tillverkar strategiska system (avsnitt 6.9) och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige endast bör delta i sammanslagningar och gemensamt utnyttjande i fråga om försvarsmateriel med de nordiska länderna och att allt materiel ska vara tydligt öronmärkt i händelse av krig (avsnitt 6.10) och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs mer materiel i garnisonernas förråd eftersom det med

nödvändighet innebär förseningar att hämta från centrallagret (avsnitt 8.8) och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:159 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör lämna Europeiska försvarsbyrån och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör avbryta de samarbeten som finns med Nato Stratcom och att regeringen bör avstå från att söka svenskt medlemskap i centret och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:797 av Jenny Petersson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmaktens förmåga att hålla luftrum och sjövägar öppna för handelstrafik bör vara prioriterad och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1084 av Jan Björklund m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nytt försvarsbeslut ska fattas omgående och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krisberedskap och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1504 av Göran Pettersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Försvarsmakten i uppdrag att inom ramen för nästkommande perspektivstudier redovisa konsekvenserna för Försvarsmakten av en svensk Natoanslutning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2497 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över Försvarsmaktens förvarings- och logistikstrategi och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om operativ förmåga och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förmågan att ta emot internationell hjälp vid en kris och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt sammankalla Försvarsberedningen och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge de fyra regionala staberna i uppgift att initiera en ökad övningsverksamhet där kvalificerade militära resurser ställs till andra myndigheters förfogande och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att öka arméns anfallsförmåga i enlighet med motionens intentioner och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rymdsäkerhet och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en samlad logistiktjänststrategi och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2783 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om deltagande i Stratcom och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2871 av Björn Söder m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nordiska försvarssamarbetet inom ramen för Nordefco ska fördjupas och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att artikel 346 i funktionsfördraget om skyddandet av inhemska försvarsindustrier ska respekteras och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör skaffa sig ett aktivt informationsteknologiskt försvar (aktiv cyberförmåga) och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2899 av Mikael Jansson m.fl. (SD):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör avsäga sig deltagandet i ytterligare beredskapsperioder för EU:s stridsgrupper och lämna alla eventuellt pågående förberedelser för att delta i dessa (avsnitt 7.4 och 9.3 samt bil. 5) och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör avstå från att bli underställt en EU-försvarsindustristrategi (avsnitt 7.4 och 11.7) och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör sträva efter nära försvarssamverkan i fred med alla nordiska länder (avsnitt 8.1) och tillkännager detta för regeringen.

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sträva efter att samordna de olika nordiska samarbetsavtalen i en struktur (avsnitt 8.1) och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige endast bör delta i sammanslagningar och gemensamt utnyttjande i fråga om försvarsmateriel med de nordiska länderna och att all materiel ska vara tydligt öronmärkt i händelse av krig (avsnitt 11.1), och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att forsknings- och utvecklingskapital ska riktas mot områden där den svenska försvarsindustrin redan är framgångsrik och tillverkar strategiska system (avsnitt 11.2), och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försvarslogistiken ska vara krigsanpassad (avsnitt 11.3) och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en försvarsindustristrategi bör upprättas där vi tydligt definierar våra säkerhetspolitiska intressen kopplade till särskilda kompetenser i fråga om tillverkning av eller handel med försvarsmateriel och om att en svensk myndighet som upphandlar försvarsmateriel sedan kan använda undantagsregeln i EUF-fördragets artikel 346 på liknande sätt som andra medlemsländer som har viktig försvarsindustri (avsnitt 11.7), och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs mer materiel i garnisonernas förråd eftersom det med nödvändighet innebär förseningar att hämta från centrallagret (avsnitt 13.2) och tillkännager detta för regeringen.
76. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör skaffa sig ett aktivt informationsteknologiskt försvar (aktiv cyberförmåga) (bil. 3) och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsberedningen bör ges ett nytt, modernt och bredare uppdrag som tar ett helhetsgrepp på alla de säkerhetsutmaningar Sverige står inför och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en svensk cyberdoktrin och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontinuerligt ta fram och utveckla nationella strategier och strukturer för cybersäkerhet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskaps- och erfarenhetsutbytet mellan specialförbanden och

- polisens nationella insatsstyrka utvecklas ytterligare och utformas så att detta fungerar på ett ändamålsenligt sätt och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att skapa ett modernt totalförsvaret för att kunna möta de nya hot den moderna krigföringen medför och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmaktens förmåga att hålla luftrum och sjövägar öppna för handelstrafik bör vara prioriterad och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ansöka om deltagande i Joint Expeditionary Force (JEF) och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erbjuda det fördjupade svensk-finska marina samarbetet som en resurs i Natos sjöövervakning i Östersjöområdet och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över upphandlingskompetensen hos försvarsmyndigheterna och tillkännager detta för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheterna för innovationsupphandling av försvarsmateriel och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3207 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om totalförsvaret och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om försvaret och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsberedningen bör ges ett nytt, modernt och bredare uppdrag som tar ett helhetsgrepp på alla de säkerhetsutmaningar Sverige står inför och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Natoutredningen är ett viktigt underlag i den kommande Försvarsberedningen och ska ligga till grund för beredningens fortsatta arbete och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att skapa ett modernt totalförsvaret för att också kunna möta de nya hot den moderna krigföringen innebär och tillkännager detta för regeringen.